

PROGRAM PRAKTYK NAUCZYCIELSKICH OPRACOWANY W RAMACH PROJEKTU "PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU"

Program opracowany został przez zespół w składzie:

Aureliusz Baldys,
Jan Doliński,
Renata Głuszek,
Magdalena Hajdas,
Wioleta Juszczak,
Piotr Krzyżowski,
Anita Mendyk,
Izabela Przybyszewska,
Paweł Śmieszek,
Joanna Żółtkowska,
Alina Dittmann,
Monika Witt,
Anna Konieczna,

pod redakcją: Aliny Dittmann, Moniki Witt i Anny Koniecznej.

NYSA, 31.07.2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Spis treści:

1. ORGANIZACJA PRAKTYKI.....	3
2. TREŚCI PRAKTYKI.....	5
PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE I SPOŁECZNE ASPEKTY PRACY NAUCZYCIELA	5
DYDAKTYCZNE ASPEKTY NAUCZANIA I PLANOWANIE LEKCJI.....	5
EWALUACJA LEKCJI	5
DOKUMENTACJA SZKOŁY	7
DOKUMENTACJA PRAKTYK.....	7
AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELA / TECHNOLOGIE INFORMACYJNE W SZKOLE / JAKOŚĆ PRACY SZKOŁY	8
TECHNOLOGIE INFORMACYJNE UŻYWANE W PRACY Z UCZNIEM I POZOSTALEJ PRACY NAUCZYCIELA.....	8
JAKOŚĆ PRACY SZKOŁY.....	8
3. WYMAGANIA PROGRAMOWE W FORMIE TABELARYCZNEJ.....	9
3.1 PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE I SPOŁECZNE ASPEKTY PRACY NAUCZYCIELA	9
3.2 DYDAKTYCZNE ASPEKTY PLANOWANIA LEKCJI I NAUCZANIA	13
3.3 EWALUACJA LEKCJI.....	16
3.4 DOKUMENTACJA SZKOŁY	42
3.5 DOKUMENTACJA PRAKTYK.....	44
3.6 AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELA	46
3.7 TECHNOLOGIE INFORMACYJNE W SZKOLE.....	50
3.8 JAKOŚĆ PRACY SZKOŁY.....	55
4. DOKUMENTACJA PRAKTYKI - PORTFOLIO	59
5. ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE DOTYCZĄCE KSZTAŁCENIA STUDENTÓW W ZAKRESIE OBSERWACJI PEDAGOGICZNEJ ORAZ UCZENIA SIĘ PRZEZ DOŚWIADCZENIE.....	68
6. DYDAKTYCZNE ASPEKTY NAUCZANIA I PLANOWANIE LEKCJI JĘZYKA OBCEGO	79
ZAŁĄCZNIK 1. SZKOŁY UCZESTNICZĄCE W PROJEKCIE	87

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

2

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

1. ORGANIZACJA PRAKTYKI

- Praktyka obejmuje w sumie 180 godzin dydaktycznych, na które składają się:
 - praktyki ciągłe
 - praktyki śródroczne

Są to praktyki psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne z przedmiotów język angielski / historia i język niemiecki / historia.

- Praktyki realizowane są w szkołach podstawowych i gimnazjalnych gminy Nysa biorących udział w projekcie [załącznik 1]
- W praktyce biorą udział studenci 1 i 2 roku filologii angielskiej i germańskiej (roczniki rozpoczęcia studiów 2012 i 2013) i wybrani studenci 2 i 3 roku filologii angielskiej (roczniki rozpoczęcia studiów 2010 i 2011) PWSZ w Nysie.
- Dokładny rozkład godzinowy praktyk sporządzany jest indywidualnie dla każdego ze studentów biorących udział w projekcie wspólnie przez szkolnego i uczelnianego opiekuna praktyk. Każdy student odbywa praktyki zarówno w szkole podstawowej jak i w gimnazjum, o ile to możliwe.
- Student prowadzi dokumentację praktyk w postaci portfolio.
- Praktyka uwzględnia wszystkie zagadnienia i treści zawarte w aktualnych standardach kształcenia nauczycieli.
- Liczba godzin praktyki ciągłej i śródrocznej /obserwowanych i samodzielnie prowadzonych/ wynosi łącznie 180, w tym:
 - 1) dla studentów rozpoczynających studia w latach 2010 i 2011:
 - z głównego przedmiotu nauczania 100 godz.
 - z drugiego przedmiotu nauczania 35 godz.
 - praktyka psychologiczno-pedagogiczna 45 godz.
 - 2) dla studentów rozpoczynających studia w roku 2012:
 - z głównego przedmiotu nauczania 150 godz.
 - praktyka psychologiczno-pedagogiczna 30 godz.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szczegółowy tryb odbywania praktyki:

1. Studenci rozpoczynający studia w r. akademickim 2010/11:

realizują praktykę w następującym trybie:

- wrzesień 2012:

praktyka ciągła: 80 godzin: (praktyka dydaktyczna z j. angielskiego)

- semestr 5 i 6

praktyka śródroczna (praktyka psychologiczno-pedagogiczna 45 godz., praktyka dydaktyczna z historii 35 godz. i praktyka dydaktyczna z j. angielskiego 20 godz.)

2. Studenci rozpoczynający studia w roku akademickim 2011/12

Realizują praktykę w następującym trybie:

Praktyka ciągła : 80 godzin: wrzesień 2012 (praktyka dydaktyczna z języka angielskiego)

Praktyka śródroczna: 100 godzin: semestr 3. i 4. (rok akademicki 2012/13) – (praktyka psychologiczno-pedagogiczna 45 godzin, praktyka dydaktyczna z j. niemieckiego 35 godz. i praktyka dydaktyczna z języka angielskiego 20 godzin). Ewentualnie część praktyki można przesunąć na semestr 5 (rok akademicki 2013/2014)

3. Wszyscy studenci powinni przeprowadzić samodzielnie 20 godzin lekcyjnych z pierwszego przedmiotu studiów i studenci studiów dwuprzedmiotowych : angielski/historia: dodatkowo 15 godzin historii a studenci studiów dwuprzedmiotowych angielski/niemiecki: dodatkowo 5-15 godzin lekcyjnych z niemieckiego – do szczegółowego ustalenia ze szkolnymi opiekunami praktyk.

4. Praktyka trwa 2-3 semestry.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

2. TREŚCI PRAKTYKI

BLOKI TEMATYCZNE PRAKTYKI:

PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE I SPOŁECZNE ASPEKTY PRACY NAUCZYCIELA

Etap edukacyjny I (ewentualnie też edukacja przedszkolna)

Formy aktywności dziecka, rozwój zainteresowań, motywacja

Etap edukacyjny II

Adaptacja na nowym etapie nauczania, współpraca uczniów w klasie, motywacja

Etap edukacyjny III

Zmiana szkoły, sylwetka rozwojowa ucznia w okresie adolescencji, nauka, działalność społeczna ucznia, rola autorytetów, poradnictwo edukacyjno-zawodowe, motywacja, udział w życiu kulturalnym (zasady BHP i pierwszej pomocy, odpowiedzialność prawna opiekuna, rola wychowawcy klasy, dyscyplina w klasie, kontakt z rodzicami, dodatkowe zajęcia i wydarzenia w życiu szkoły, etyka zawodu, analiza przypadku, rozwiązywanie konfliktów, praca z grupą – diagnozowanie potrzeb i dynamika grupy, praca z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych – CD/książki wydane przez MEN na ten temat, wspieranie samodzielności ucznia, praca w zespole nauczycielskim, nauczanie zintegrowane i indywidualne, praca z uczniem uzdolnionym, rola profesjonalizmu nauczyciela i jakość pracy szkoły, język nauczyciela, pozycja ucznia w klasie, patologie i zaburzenia, szkolne programy profilaktyczne, współpraca z pedagogiem, zagrożenia dziecka w domu, w szkole, poza szkołą.)

DYDAKTYCZNE ASPEKTY NAUCZANIA I PLANOWANIE LEKCJI

Typy lekcji: wprowadzająca nowy materiał, powtórzeniowa, w formie stacji zadaniowych, testująca wiedzę

Konspekt lekcji: Elementy konspektu - cele, treści, metody, timing, progresja, fazy, formy pracy, środki dydaktyczne i media, zadanie domowe, określenie grupy docelowej

Odniesienie do programu nauczania i podstawy programowej kształcenia ogólnego

(Student podczas planowania lekcji potrafi odnieść jej treści do podstawy programowej i programu nauczania)

Rola podręcznika i materiałów dodatkowych, ewent. materiałów autentycznych

Zróżnicowanie wewnątrz lekcji ze względu na heterogeniczność grupy

Warunki lokalowe i zapewnienie bogatego/różnorodnego środowiska nauki

Nauczanie blokowe, ścieżki międzyprzedmiotowe, rola utrwalania i testowania

Ewaluacja konspektu lekcji

Typowe trudności uczniów w uczeniu się języka angielskiego, niemieckiego i historii, diagnoza wstępna i przydzielenie ucznia do zespołów między klasowych, grup na lekcji j. obcego.

EWALUACJA LEKCJI

Realizacja lekcji: aspekty obserwacji i oceny lekcji (np. realizacja celów lekcji)

Przyczyny zakłócenia toku lekcji

Reagowanie na błędy i trudności uczniów

Logika toku lekcji, doboru treści, środków dydaktycznych, metod itd.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Typy zadań

Ewaluacja lekcji z opiekunem i w grupie studentów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

DOKUMENTACJA SZKOŁY

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego
- Program nauczania [zestaw programów] w tym autorski i innowacje pedagogiczne
- Plan wynikowy jeśli szkoła prowadzi
- Zestaw podręczników
- System oceniania: WSO [Wewnątrzszkolny System Oceniania]/ Przedmiotowy System Oceniania / np. za co może być wystawiona ocena, możliwa liczba nieprzygotowania, kryteria ocen za zachowanie, zeszyt uwag,
- Arkusze ocen – [zakładane uczniowi w 1 klasie, wypełniane na początku i na końcu roku szkolnego, wpisywane są tutaj oceny roczne]
- Testy i egzaminy, diagnoza wyników nauczania, w szczególności egzamin gimnazjalny [repetytoria przygotowujące do egzaminu z j. obcych, procedury, testy próbne, karta egzaminacyjna]
- Dzienniki zajęć dodatkowych, świetlic, wychowawcze,
- Księga ewidencji uczniów
- Księga zastępstw, zarządzeń, księga informacji,
- System testico jeśli szkoła używa
- Dziennik lekcji
- Program wychowawczy
- Strona internetowa szkoły
- Współpraca szkoły ze środowiskiem
- Organizacja pracy szkoły
- Zasady pisania opinii o uczniach: np. do poradni psych-pedagog.
- KIPU (Karta Indywidualnego Planu Ucznia)
- PDW (Plan Działań Wspierających)
- IPET
- Statut szkoły
- Regulamin bezpieczeństwa i Edukacja dla bezpieczeństwa
- Wypracowane przez szkołę procedury traktowania ucznia np. uczeń podejrzany o spożywanie alkoholu, wypadki w szkole
- Plan pracy samorządu,
- Protokoły posiedzeń Rady Rodziców
- Prawa ucznia
- Ocenianie kształtujące,
- e-szkoła,
- Harmonogram imprez szkolnych

DOKUMENTACJA PRAKTYK

Portfolio

Dziennik praktykanta

Konspekty lekcji w j. polskim i j. obcym

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELA / TECHNOLOGIE INFORMACYJNE W SZKOLE / JAKOŚĆ PRACY SZKOŁY

Stopnie i dokumentacja awansu zawodowego nauczyciela

Możliwości doskonalenia zawodowego

Instytucje wspierające pracę nauczyciela

Uczenie się przez całe życie, wypalenie zawodowe

Analiza i ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej

TECHNOLOGIE INFORMACYJNE UŻYWANE W PRACY Z UCZNIEM I POZOSTALEJ PRACY NAUCZYCIELA

JAKOŚĆ PRACY SZKOŁY

Mierzenie jakości pracy szkoły: wskaźniki oparte na wynikach egzaminów zewnętrznych, wskaźnik EWD – edukacyjna a wartość dodana: wyliczenie porównujące wynik ze szkoły podstawowej z wynikiem gimnazjum.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3. WYMAGANIA PROGRAMOWE W FORMIE TABELARYCZNEJ

Aureliusz Bałdys, Jan Doliński, Renata Głuszek,
Magdalena Hajdas, Wioleta Juszczyk, Piotr Krzyżowski,
Anita Mendyk, Izabela Przybyszewska, Paweł Śmieszek, Joanna Żółtkowska

3.1 PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE I SPOŁECZNE ASPEKTY PRACY NAUCZYCIELA

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Analiza problemów związanych z adaptacją ucznia w szkole</p> <p>przedstawienie wymagań, zasad oceniania, dokumentowanie postępowania nauczyciela</p> <p>Analiza specyfiki zachowań związana z wiekiem dziecięcym i adolescencji</p> <p>Umiejętność obserwacji ucznia W sytuacjach szkolnych, selekcja</p>	<p>Student zna problemy związane z adaptacją ucznia w (nowej) szkole</p> <p>Zna wymagania wychowawczo-dydaktyczne nakierowane na uczniów poszczególnych etapów edukacyjnych</p> <p>Zna zachowania uczniów typowe dla poszczególnych grup wiekowych</p> <p>Zna zasady komunikowania się z przedstawicielami danej grupy</p>	<p>Student dostrzega problemy adaptacyjne uczniów i potrafi zapewnić równowagę między samodzielnością i autonomią a procesami dydaktyczno-wychowawczymi</p> <p>Umiejętnie prezentuje uczniom i egzekwuje wymagania wynikające z programu nauczania</p> <p>Potrafi odpowiednio reagować wobec zachowań odbiegających od normy</p> <p>Potrafi odpowiednio przedstawić problem uczniom/ uczniowi i przedyskutować go z</p>	<p>Notatka w portfolio</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		
	Wiedza	Umiejętności	Potwierdzenie realizacji
<p>uczniów (kto uważa, nie jest zainteresowany lekcją ...)</p> <p>Przeprowadzanie rozmów z uczniami – grupowych i indywidualnych.</p> <p>Uzyskanie dynamiki grupy gwarantującej produktywną naukę</p> <p>Indywidualizowanie pracy, szczególnie z uczniem zdolnym i sprawiającym trudności dydaktyczne</p>	<p>wiekowej w warunkach szkolnych (dostosowania specyfiki grupy do treści i rodzaju materiału, typów zadań do grupy, nauczyciel jako manager-administrator, dystrybutor, kontroler, doradca, metody aktywne, innowacyjność w podejściu do realizacji zadań, formułowanie poleceń i język nauczyciela jako medium wpływające na dynamikę grupy</p> <p>Zna zasady komunikacji w nauczanych grupach wiekowych</p> <p>Zna różnorodne formy pracy na lekcji</p> <p>Zna zasady autonomii ucznia</p>	<p>wychowawcą</p> <p>Wykorzystuje wiedzę dotyczącą zarządzania grupą i komunikacji międzyludzkiej w praktyce</p> <p>Potrafi umiejętnie wspierać naukę uczniów uzdolnionych i z trudnościami w nauce oraz dobrać dla nich tempo pracy, metody pracy i materiały</p>	
<p>Poznanie pracy samorządu uczniowskiego i innego pozalekcyjnego zaangażowanie uczniów w szkole</p> <p>Zapoznanie z pracą zespołów ds. uczniów z orzeczeniami z poradni lub uznanymi za szczególnie uzdolnionych lub trudnych</p>	<p>Zapoznał się z planem pracy samorządu uczniowskiego i jego rolą oraz istniejącymi w szkole kółkami zainteresować i imprezami wynikającymi z harmonogramu imprez</p> <p>Posiada wiedzę na temat pracy szkolnych zespołów ds. uczniów z orzeczeniami lub szczególnie uzdolnionymi</p>	<p>Uczestniczy w spotkaniach samorządu uczniowskiego i pozostałych imprezach pozalekcyjnych</p> <p>Potrafi przeprowadzić rozmowę na temat pracy szkolnych zespołów ds. uczniów z orzeczeniami lub szczególnie uzdolnionymi i zreferować ją.</p>	Notatka w portfolio

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		
	Wiedza	Umiejętności	Potwierdzenie realizacji
<p>Współpraca z Izbą Dziecka i Poradnią</p> <p>Zapoznanie z pracą pedagoga szkolnego – monitoring zachowania, frekwencji, rozwiązywanie spraw spornych</p> <p>Kontakt z kuratorem szkolnym</p> <p>Zapoznanie z pracą wychowawcy klasy i uczestnictwo w lekcjach wychowawczych</p> <p>Zapoznanie z rolą dyrektora pedagogicznego</p>	<p>Posiada informacje na temat współpracy szkoły z Izbą Dziecka i Poradnią pedagogiczną</p> <p>Zna główne zadania pedagoga szkolnego</p> <p>Wie, jaką rolę pełni kurator szkolny</p> <p>Zna zadania wychowawcy klasy</p> <p>Zna rolę dyrektora ds. pedagogicznych</p>	<p>Potrafi zreferować współpracę szkoły z Izbą Dziecka i Poradnią pedagogiczną</p> <p>Potrafi zreferować zadania pedagoga szkolnego</p> <p>Potrafi przeprowadzić i zreferować rozmowę z kuratorem szkolnym</p> <p>Potrafi przeprowadzić i zreferować rozmowę z wychowawcą klasy</p> <p>Potrafi zreferować zadania wykonywane przez dyrektora pedagogicznego</p>	
<p>Wizyta w bibliotece szkolnej</p>	<p>Praktykant zna zadania biblioteki szkolnej i jej zbiory</p>	<p>Potrafi zreferować zadania biblioteki i ewentualnie opisać hospitowaną lekcję</p>	<p>Portfolio</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
		biblioteczną	
Świetlica szkolna z dyżurem nauczycieli – dla uczniów przyjeżdżających rano	Zna rolę świetlicy szkolnej i jej godziny otwarcia	Potrafi przeprowadzić rozmowę z personelem pedagogicznym pracującym w świetlicy oraz z uczniami na temat funkcji świetlicy	Portfolio

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3.2 DYDAKTYCZNE ASPEKTY PLANOWANIA LEKCJI I NAUCZANIA

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p><u>Planowanie lekcji / Konspekt lekcji</u></p> <p>1. Zapoznanie z podstawą programową (umieszczoną na stronie MEN) i zamieszczenie odnośnika w konspekcie lekcji do danych treści z podstawy programowej kształcenia ogólnego</p> <p>2. Zapoznanie z programem nauczania zawartym w szkolnym zestawie programów nauczania</p> <p>3. Zapoznanie z planem wynikowym dla poszczególnych klas</p> <p>4. Formułowanie celów lekcji (ogólnych i szczegółowych)</p> <p>5. Zapoznanie ze specyfiką</p>	<p>1. Student zna: Podstawę programową danego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym</p> <p>2. wie skąd pozyskać program nauczania, zna jego elementy.</p> <p>3. zna znaczenie planu wynikowego, sposób jego konstruowania</p> <p>4. Jest świadom znaczenia celów planowanej lekcji jako jej najważniejszego elementu. Rozróżnia cele typowe dla lekcji z poszczególnych przedmiotów (j. angielski/j. niemiecki, historia) np.: cele językowe, komunikatywne, krajoznawcze, interkulturowe, poznawcze, wychowawcze itd.</p>	<p>1. Student potrafi: dostosować treści podstawy programowej do planowanej lekcji</p> <p>2. planować lekcje w oparciu o program, zawrzeć treści nauczania objęte programem w lekcji</p> <p>3. uwzględnia w planowanych lekcjach zakładane przez plan wynikowy efekty kształcenia</p> <p>4. Potrafi dostosować temat, treści, materiały, typy zadań i formy pracy do sformułowanych celów lekcji a cele lekcji sformułować w odniesieniu do podstawy programowej, programu nauczania /planu wynikowego.</p> <p>5. różnicuje pracę w danej klasie/grupie uczniów w zależności od ich możliwości i wydolności</p>	<p>Konspekty lekcji przygotowane przez studenta</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
klasy/grupy: stopień zaawansowania, dynamika grupy, specyficzne typy uczniów	5. Zna specyfikę grupy/klasy.	(uwzględniając zastosowanie zadań dodatkowych lub na wyższym poziomie dla uczniów zdolniejszych, szybszych itd. i zadań dostosowanych dla uczniów mniej zdolnych/ z zaległościami z danego przedmiotu, uwzględnia zainteresowania uczniów)	
<p>6. Zapoznanie z metodami pracy na zajęciach poszczególnych przedmiotów</p> <p>7. Odpowiednie zaplanowanie lekcji z uwzględnieniem dostępnego czasu</p> <p>8. Łączenie wiedzy dotychczasowej ucznia (wstępnej) z planowaną lekcją</p> <p>9. Planowanie form pracy ucznia</p> <p>10. Uwzględnienie dostępnych środków dydaktycznych, materiałów autentyczne i mediów</p>	<p>6. zna podstawowe koncepcje i metody nauczania (np.: kognitywizm, konstruktywizm, podejście komunikatywne, interkulturowe, metoda bezpośrednia, aktywizująca, produktywna) oraz techniki pracy w grupie i indywidualne (np. korzystanie ze słownika, mind map, mnemotechniki, techniki nawiązujące do autonomii ucznia)</p> <p>7. Zna przypuszczalne tempo pracy uczniów</p> <p>8. zna dotychczasowo zrealizowane przez uczniów treści na tym i poprzednich etapach edukacyjnych</p> <p>9. zna typowe formy pracy uczniów (indywidualna, grupy, pary, odgrywanie scenek, stacje zadaniowe) i jest świadomy</p>	<p>6. potrafi w planowanej lekcji dobrać metodę nauczania i techniki pracy (techniki uczenia się/nauczania) do konkretnego zadania i celów nauczania oraz specyfiki grupy/wieku uczestników.</p> <p>7. Tworzy realistyczną strukturę metodyczną lekcji (przydzielanie zadań i czasu potrzebnego na ich wykonanie, zasobu treści)</p> <p>8. potrafi odwołać się do wiedzy posiadanej już przez ucznia</p> <p>9. planuje w konspekcie lekcji różnorodne formy pracy i współdziałania uczniów.</p> <p>10. stosuje umiejętnie podręcznik i różnorodne inne środki dydaktyczne oraz media, które potrafi sprawnie obsłużyć.</p> <p>11. Potrafi dopasować motywujące</p>	Konспекty lekcji przygotowane przez studenta

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
11. Planowanie pracy domowej ucznia	<p>ich zalet i wad.</p> <p>10. zna dostępne środki dydaktyczne (podręcznik, pakiet do podręcznika, słowniki, kompendia gramatyczne, repetytoria) i materiały autentyczne (zdjęcia, pocztówki, artykuły z Internetu, karty dań itp.) oraz media</p> <p>11. Zna zasady zadawania zadań domowych w szkole</p>	<p>zadanie domowe, możliwe do samodzielnego wykonania, wynikające z lekcji i uwzględniające zasady autonomii ucznia.</p>	
<p>12. Przestrzenne usytuowanie uczniów i rekwizytów, ławek, sprzętu technicznego w pomieszczeniu klasowym</p> <p>13. Wykonanie konspektu lekcji indywidualnej</p> <p>14. Ewaluacja konspektu lekcji przed jej realizacją</p> <p>15. Przygotowanie lekcji indywidualnej</p>	<p>12. zna możliwości efektywnego dla danego typu zadania przestrzennego zagospodarowania klasy i usytuowania uczestników</p> <p>13. zna zasady organizacji lekcji indywidualnych</p> <p>14. przygotowuje konspekt co najmniej jeden dzień przed realizacją lekcji i przedstawia go nauczycielowi-opiekunowi praktyki</p> <p>15. zna zasady planowania lekcji</p>	<p>12. potrafi efektywnie zreorganizować na potrzeby lekcji układ przestrzenny w klasie i zaplanować to w konspekcie</p> <p>13. potrafi zaplanować lekcję indywidualną poza szkołą (lub w szkole) oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia fakultatywne.</p> <p>14. potrafi umiejętnie przedstawić swój plan lekcji i wskazać ewentualne obawy, niejasności a także zasygnalizować potrzeby: (np. dostarczenie odpowiedniego sprzętu technicznego, zmianę organizacji przestrzennej pomieszczenia klasowego)</p>	<p>Konspekty lekcji przygotowane przez studenta</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>16. Planowanie w konspekcie lekcji korelacji międzyprzedmiotowej</p> <p>17. Przed lekcją – wspólne omówienie konspektu.</p>	<p>indywidualnej</p> <p>16. wie na czym polega synchronizacja treści w celu uzyskania korelacji międzyprzedmiotowej, łączenie wiedzy z zakresu wielu przedmiotów, interdyscyplinaryzm</p> <p>17. Dysponuje wiedzą na temat prowadzenia konstruktywnej rozmowy fachowej</p>	<p>15. Potrafi przygotować konspekt lekcji indywidualnej</p> <p>16. Wykorzystuje różne kanały przekazu i integruje treści różnych przedmiotów pokrewnych</p> <p>17. Potrafi zadawać pytania i odpowiadać na pytania dotyczące treści i struktury lekcji</p>	<p>Rozmowa z nauczycielem-opiekunem przed lekcją</p>

3.3 EWALUACJA LEKCJI

Obserwacja lekcji

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Odpowiednio przygotowuje się do prowadzenia obserwacji: konsultując się z nauczycielem–opiekunem oraz dostosowując rodzaj i cel obserwacji do charakterystyki lekcji i grupy.</p> <p>Opracowuje lub dostosowuje arkusz obserwacji odpowiednio do celu i zakresu obserwacji.</p>	<p>Zna rodzaje, cechy charakterystyczne, kryteria i ograniczenia obserwacji jako metody umożliwiającej zbieranie danych pedagogicznych.</p> <p>Wie, na jakie aspekty lekcji warto zwrócić uwagę podczas prowadzenia obserwacji.</p>	<p>Na podstawie materiałów, z których korzysta nauczyciel potrafi przed zajęciami zidentyfikować kluczowe obszary obserwacji lekcji.</p> <p>Potrafi zaplanować i prowadzić obserwację, wyznaczając cel obserwacji, odnotowując istotne dla celu obserwacji dane.</p>	<p>Arkusz Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta.</p> <p>Arkusze obserwacji lekcji.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Przygotowuje arkusz obserwacji lekcji.</p> <p>Prowadzi obserwację lekcji, dokonując zapisów w arkuszu obserwacyjnym.</p>	<p>Zna cel i zakres obserwacji.</p>	<p>Potrafi konstruować i modyfikować arkusz obserwacji, w zależności od ustalonego celu obserwacji.</p> <p>Rzetelnie odnotowuje zaobserwowane zdarzenia, zgodnie z celem, zakresem i rodzajem obserwacji.</p> <p>Posiada umiejętności umożliwiające dokonanie odpowiedniej selekcji obserwowanych zdarzeń i ich opisu.</p>	<p>Arkusz Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta.</p> <p>Arkusze obserwacji lekcji.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Prowadzenie lekcji

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: realizacja celów lekcji, wykorzystanie technik i form nauczania, dynamika lekcji.	Zna cele lekcji i potrafi je formułować w kontekście podstawy programowej. Zna metody, techniki i formy pracy odpowiednie dla danego poziomu edukacyjnego oraz	Dostosowuje metody i formy pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego, dynamiki grupy uczniowskiej, innych cech indywidualnych danej grupy uczniów oraz do celów realizowanej lekcji.	Konspekty Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
	<p>danej grupy wiekowej uczniów.</p> <p>Zdaje sobie sprawę z wpływu dynamiki lekcji na proces kształcenia.</p> <p>Zna metody śródlekcyjnego relaksu.</p>	<p>Utrzymuje odpowiednią dynamikę prowadzonej lekcji, różnicując wykorzystywane techniki i formy nauczania. Odpowiednio wykorzystuje czas lekcji. Potrafi zapewnić płynne przejścia pomiędzy fazami lekcji i wykonywanymi czynnościami. Stara się różnicować tempo prowadzonych zajęć w zależności od możliwości uczniów oraz stopnia opanowywania przez nich materiału.</p>	<p>j.w.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: organizacja interakcji klasowej.	Zna techniki stymulowania wypowiedzi. Wie, jakie proporcje lekcji powinny być przeznaczone na czas mówienia nauczyciela oraz czas mówienia ucznia. Wie, jakie typy pytań stymulują uczniów do jakiego typu wypowiedzi.	Organizuje interakcję klasową w sposób sprzyjający realizacji celów lekcji. Stara się ograniczać czas mówienia nauczyciela. Dostosowuje wzory interakcji do indywidualnych możliwości uczniów. Potrafi zadawać pytania stymulujące wypowiedź uczniów. Wykorzystuje różne techniki stymulowania wypowiedzi uczniów. Stara się rozłożyć interakcję równomiernie wśród uczniów. Inicjuje interakcje, dostosowuje do potrzeb, modyfikuje, wygasza.	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: reagowanie na błąd ucznia.</p>	<p>Zna techniki poprawiania błędu uczniowskiego oraz wie, w jaki sposób wpływają one na proces nauczania i uczenia się. Jest świadomy faktu, że błąd jest nieodłącznym elementem procesu uczenia się.</p> <p>Zna materiał w stopniu umożliwiającym wychwycenie błędu (rzeczowego, językowego).</p> <p>Zdaje sobie sprawę z faktu, że nie wszystkie błędy mogą zostać poprawione (dokonuje ich selekcji oraz wartościowania).</p> <p>Wie, że musi reagować adekwatnie do rodzaju błędu, jego konsekwencji oraz do możliwości percepcyjnych i emocjonalnych ucznia.</p>	<p>Różnicuje techniki poprawiania błędu, biorąc pod uwagę aspekty językowe, metodyczne i pedagogiczne.</p> <p>Dostosowuje sposób reagowania do rodzaju błędu i cech osobowościowych ucznia.</p> <p>Pomaga uczniom przełamywać barierę psychologiczną i pozytywnie ich motywuje, pomimo popełnianych przez nich błędów.</p> <p>Dąży do utrwalenia w uczniach mechanizmów autodetekcji, autokorekty i autoeliminacji błędów.</p>	<p>j.w.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: aktywizowanie uczniów.	<p>Zna metody i techniki aktywizowania uczniów.</p> <p>Wie jak różnicować metody aktywizacyjne w zależności od celów lekcji, możliwości uczniów oraz realizowanego materiału.</p>	<p>Potrafi zmotywować uczniów i zaangażować ich w czynności wykonywane podczas lekcji.</p> <p>Różnicuje wykorzystywane techniki aktywizowania uczniów w zależności od ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych.</p> <p>Zna mocne i słabe strony poszczególnych metod.</p> <p>Stara się dostosować metody do sytuacji poznawczej uczniów.</p>	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: kierowanie klasą.	<p>Jest świadomy zróżnicowania ról pełnionych przez nauczyciela. Zna cechy charakterystyczne poszczególnych ról oraz zasady ich zastosowania. Zdaje sobie sprawę z wpływu roli przyjętej przez nauczyciela na wykorzystywane metody i techniki pracy.</p> <p>Stara się łączyć wiedzę fachową z psychologiczną i metodyczną, aby optymalizować procesy dydaktyczno - wychowawcze.</p>	Sprawnie kieruje pracą klasy, odpowiednio różnicując role pełnione w klasie przez nauczyciela.	<p>Konspekty</p> <p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: udzielanie instrukcji i wyjaśnień.	<p>Wie, jak konstruować i przedstawiać instrukcje i wyjaśnienia w sposób zwięzły i logiczny, dostosowując je do możliwości poznawczych i językowych odbiorcy.</p> <p>Sposób udzielania instrukcji jest kształtowany przez reakcje i zachowanie ucznia lub grupy uczniów.</p>	<p>Udziela instrukcji i wyjaśnień w sposób jasny. Sprawdza, czy uczniowie rozumieją. Dostosowuje sposób komunikacji w toku lekcji do etapu edukacyjnego uczniów oraz stopnia ich rozwoju poznawczego.</p>	<p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta</p>

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: organizacja pracy w grupach i w parach.	<p>Zdaje sobie sprawę z wpływu formy organizacji uczniów na ich możliwości komunikacyjne w klasie, motywację, poziom pewności siebie oraz poczucie autonomii uczenia się.</p> <p>Wie, kiedy można zastosować pracę w grupach.</p> <p>Zna techniki tworzenia grup i przydzielania im pracy.</p>	<p>Wykorzystuje różnorodne formy organizacji uczniów, w tym pracę w grupach i w parach. Potrafi w efektywny sposób organizować pracę w grupach oraz ją monitorować.</p> <p>„Wylawia” liderów grup (tytularnych i faktycznych).</p> <p>Zwraca uwagę na efektywność pracy uczniów.</p>	<p>Konspekty</p> <p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta</p>

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: indywidualizacja procesu nauczania.</p>	<p>Jest świadomy zróżnicowania stylów poznawczych uczniów oraz innych czynników rozwojowych, poznawczych i społecznych różnicujących potrzeby edukacyjne uczniów.</p> <p>Zna podstawowe rodzaje szczególnych dostosowań edukacyjnych (np. dysleksja, ADHD, itp.)</p> <p>Zna techniki pracy z uczniami o szczególnych potrzebach edukacyjnych.</p>	<p>Wykorzystuje techniki i metody uwzględniające różnice indywidualne oraz indywidualne potrzeby uczniów.</p> <p>Zauważa problemy uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych, stara się różnicować techniki pracy i materiały wykorzystywane w różnych grupach uczniów.</p> <p>Dostosowuje tempo pracy do potrzeb ucznia.</p> <p>Przed rozpoczęciem lekcji zapoznaje się z <i>dossier</i> klasy</p> <p>(opinie PPP).</p>	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: wykorzystanie pomocy dydaktycznych.	<p>Zna szkolne zasoby dydaktyczne i potrafi je wykorzystać.</p> <p>Wie, w jaki sposób pomoce dydaktyczne wpływają na poszczególne aspekty lekcji aspekty lekcji (np. tempo lekcji, aktywizowanie uczniów itp.).</p> <p>Wie skąd pozyskać pomoce dydaktyczne (strony WWW, itp.).</p>	<p>Wykorzystuje pomoce dydaktyczne odpowiednio do celów i treści lekcji.</p> <p>Posługuje się TI.</p> <p>Jest w stanie sam stworzyć proste pomoce (np. prezentacje multimedialne).</p>	j.w.

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: organizacja przestrzenna klasy.</p>	<p>Zdaje sobie sprawę z faktu, iż przestrzenna organizacja klasy może mieć wpływ na występujące podczas lekcji wzory interakcji, na dyscyplinę oraz przebieg lekcji.</p> <p>Zna różne rodzaje zagospodarowania przestrzeni w klasie.</p> <p>W konsultacji z opiekunem poznaje zasady umiejscowienia uczniów w klasie (np. uczniowie z opiniami (dysleksja, ADHD)).</p> <p>Zwraca uwagę na zasady ergonomii i BHP.</p>	<p>Potrafi zorganizować przestrzeń w klasie odpowiednio do potrzeb uczniów oraz stosownie do realizowanych w czasie lekcji celów oraz wykorzystywanych metod i technik nauczania.</p>	<p>j.w.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „PRAKTYKA NA MIĘKIE XXI WIEKU”

jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: reagowanie na potrzeby uczniów.</p>	<p>Wie, jaką funkcję pełni scenariusz lekcji i zdaje sobie sprawę z możliwości jego modyfikacji.</p> <p>Zdaje sobie sprawę ze specyfiki i odrębności każdej grupy i wie, jaki wpływ na stosunek uczniów do nauczyciela ma jego empatia i gotowość do reakcji na potrzeby uczniów.</p> <p>Wie, że w każdej chwili może się spotkać z sytuacją nieprzewidzianą.</p>	<p>Potrafi na bieżąco modyfikować scenariusz zajęć, dostosowując tempo, techniki i formy pracy oraz liczbę i rodzaj zaplanowanych czynności do indywidualnych cech danej grupy uczniów.</p> <p>Reaguje na informację zwrotną (zachowanie, pojawiające się problemy) uczniów i odpowiednio dostosowuje parametry lekcji.</p> <p>Dostrzega nieprzewidziane sytuacje pedagogiczne i podejmuje próby reagowania na nie.</p> <p>Prawidłowo reaguje na sytuacje problemowe, zarówno te słabo widoczne, jak i te poważne.</p> <p>Reakcje praktykanta są zoptymalizowane i dostosowane do okoliczności.</p>	<p>j.w.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: ocenianie uczniów.	<p>Zna tradycyjne i alternatywne techniki sprawdzania wiedzy i kompetencji uczniów. Jest świadomy znaczenia informacji zwrotnej w procesie uczenia się.</p> <p>Zna techniki udzielania informacji zwrotnej oraz jest świadomy ich ograniczeń. Wie, jakie podstawy prawne regulują ocenianie i promowanie uczniów. Zna WSO i PSO. Jest ogólnie zapoznany z Rozp. MEN z dn. 30.04.2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania oraz kolejnymi jego zmianami.</p>	<p>Udziela uczniom ilościowej i jakościowej informacji zwrotnej dotyczącej procesu uczenia się.</p> <p>Stosuje zróżnicowane techniki sprawdzania wiedzy i umiejętności.</p> <p>Stosuje się do WSO i PSO.</p> <p>Wyjaśnia uczniom wszelkie wątpliwości i potrafi uzasadnić wystawiane oceny.</p> <p>Stara się oceniać uczniów w różnych sytuacjach lekcyjnych.</p>	j.w.

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: zadawanie i kontrolowanie prac domowych.	Zdaje sobie sprawę ze znaczenia systematycznej pracy ucznia w domu oraz z potrzeby odpowiedniego kierowania tą pracą.	Zadaje i sprawdza prace domowe uczniów. Potrafi zapewnić odpowiednie ramy czasowe na realizację tych czynności. Przy wyznaczaniu zadań i doborze metod ich sprawdzania uwzględnia specyfikę klasy, poziom trudności zadania, motywację uczniów i wsparcie zewnętrzne (np. rodzice).	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: utrzymanie dyscypliny. Konsultacje w kwestiach dyscyplinarnych z opiekunem praktyk, w razie potrzeby także z wychowawcą klasy, rodzicami ucznia, psychologiem i pedagogiem szkolnym lub dyrektorem szkoły.</p>	<p>Wie, w jaki sposób stosować dyscyplinę prewencyjną oraz w jaki sposób interweniować obliczu pojawiających się problemów. Zna i stosuje obowiązujące w szkole procedury dyscyplinarne.</p>	<p>Stosuje techniki pozwalające minimalizować niebezpieczeństwo pojawienia się problemów dyscyplinarnych. Utrzymuje dyscyplinę podczas lekcji. Potrafi poprawnie reagować na pojawiające się problemy dyscyplinarne.</p> <p>W toku pracy dydaktycznej podejmuje, w miarę pojawiających się problemów, działania wychowawcze, szczególnie w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych oraz nieprzestrzegania ustalonych zasad.</p> <p>Jest w stanie szybko i prawidłowo zareagować na niewłaściwe zachowanie ucznia lub pojawiające się sytuacje konfliktowe.</p>	<p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU” jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Omówienie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: opis, analiza i interpretacja zdarzeń.	Wie, na czym polega uczenie się przez doświadczenie.	<p>Potrafi opisywać zdarzenia i zachowania osób podczas lekcji. Potrafi analizować retrospekcyjnie przebieg zdarzeń i zachowania uczestników zdarzeń. Jest otwarty na różnorodne możliwości interpretacji zjawisk. Samodzielnie wysuwa hipotezy dotyczące możliwości interpretacji zdarzeń oraz możliwych do zastosowania w przyszłości rozwiązań.</p> <p>Refleksyjnie podchodzi do zdobytego doświadczenia.</p> <p>Potrafi wyciągać wnioski na podstawie przeprowadzonych przez siebie obserwacji.</p>	Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: ocena stopnia realizacji celów lekcji.	Zna cele lekcji. Zdaje sobie sprawę z faktu, że poprawne sformułowanie celów lekcji nie zawsze oznacza ich pełną realizację w praktyce.	Jest w stanie zestawić i porównać zaplanowane cele lekcji z ich realizacją. Potrafi ocenić stopień realizacji zamierzonych celów. Potrafi zidentyfikować i stopniowo eliminować przyczyny niskiego stopnia realizacji celów lekcji.	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: omówienie wykorzystanych metod i technik nauczania.	<p>Zna metody i techniki nauczania oraz ich cechy charakterystyczne.</p> <p>Wie, że optymalizacja procesów dydaktycznych wymusza stosowanie różnorodnych metod.</p>	<p>Potrafi uzasadnić potrzebę realizacji treści przy zastosowaniu określonych metod i technik nauczania.</p> <p>Potrafi określić metody i techniki, których używa nauczyciel prowadzący zajęcia.</p> <p>Obserwując podejmowane przez uczniów i nauczyciela czynności potrafi określić fluktuacje metod stosowanych podczas lekcji.</p> <p>Modyfikuje i dostosowuje metody do swoich potrzeb i oczekiwań.</p>	j.w.

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: omówienie interakcji klasowej.	Zna typowe dla edukacji wzory interakcji oraz jest świadomy ich zróżnicowanej efektywności w procesie uczenia się. Jest świadomy ograniczeń interakcji klasowej.	Trafnie rozpoznaje występujące na lekcji wzory interakcji oraz jest świadomy ich funkcji dydaktycznej. Potrafi ocenić efektywność prowadzonej podczas lekcji interakcji dla realizacji celów nauczania.	j.w.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: identyfikacja zdarzeń zakłócających lekcję.	Ma wiedzę z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki nauczania dotyczącą działania w sytuacjach problemowych.	Potrafi zauważyć przypadki zakłócenia toku lekcji oraz zidentyfikować przyczyny zakłóceń. Potrafi interpretować zaobserwowane zdarzenia i zachowania uczestników zdarzeń w świetle poznanych zagadnień teoretycznych z zakresu pedagogiki, psychologii i dydaktyki nauczania.	j.w.

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: samoocena.	<p>Wie, na czym polega praca nauczyciela. Jest świadomy swoich własnych cech charakteru i zachowania.</p> <p>Zna niepisany kodeks zachowań nauczyciela (ubiór, sposób zachowania i wypowiedania się).</p>	<p>Potrafi oceniać własne funkcjonowanie w toku wypełniania roli nauczyciela. Dostrzega swoje mocne i słabe strony.</p> <p>Stara się je odpowiednio zmodyfikować.</p>	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Omawianie z opiekunem praktyk lekcji obserwowanej lub prowadzonej przez praktykanta: wyrażanie i przyjmowanie informacji zwrotnej.	<p>Jest świadomy potrzeby udzielania i uzyskiwania informacji zwrotnej na temat własnej pracy pedagogicznej.</p> <p>Wie, na czym polega nauczanie refleksyjne.</p>	<p>Potrafi krytycznie analizować obserwowane oraz samodzielnie realizowane lekcje. Potrafi zakomunikować swoje pozytywne i negatywne spostrzeżenia w rozmowie z opiekunem praktyk.</p> <p>Jest otwarty na informację zwrotną na temat własnej pracy pedagogicznej. Pozytywnie reaguje na krytyczną informację zwrotną.</p>	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3.4 DOKUMENTACJA SZKOŁY

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie się z podstawowymi dokumentami szkoły	<p><u>Student zna dokumenty i ich lokalizację:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Statut szkoły - Podstawa programowa kształcenia ogólnego - Program nauczania [zestaw programów] w tym autorski i innowacje pedagogiczne - Plan wynikowy - jeśli szkoła prowadzi - Zestaw podręczników - Wewnątrzszkolny System Oceniania WSO - Przedmiotowy System Oceniania / np. za co może być wystawiona ocena, możliwa liczba nieprzygotowań, kryteria ocen za zachowanie, zeszyt uwag, - Ocenianie kształtujące, - Arkusze ocen – [zakładane uczniowi w 1 klasie, wypełniane na początku i na końcu roku szkolnego, wpisywane są tutaj oceny roczne] - Testy i egzaminy, diagnoza wyników nauczania, w szczególności egzamin gimnazjalny [repetytoria przygotowujące do egzaminu z j. obcych, procedury, testy próbne, karta egzaminacyjna] - Dzienniki zajęć dodatkowych, świetlic, wychowawcze, - Księga ewidencji uczniów - Księga zastępstw, zarządzeń, księga informacji, - System testico jeśli szkoła używa - Dziennik lekcji - Program wychowawczy 	<p>Praktykant potrafi korzystać z tych dokumentów w porozumieniu z nauczycielem opiekunem</p>	<p>Notatka w portfolio</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		
	Wiedza	Umiejętności	Potwierdzenie realizacji
	<ul style="list-style-type: none"> - Strona internetowa szkoły - posiada informacje na temat współpracy szkoły ze środowiskiem. - zna dokument: Organizacja pracy szkoły - zna zasady sporządzania opinii o uczniach: np. do poradni psych-pedagog. 		
	<ul style="list-style-type: none"> - Regulamin bezpieczeństwa i Edukacja dla bezpieczeństwa - Wypracowane przez szkołę procedury traktowania ucznia np. uczeń podejrzany o spożywanie alkoholu, wypadki w szkole- Plan pracy samorządu, - Protokoły posiedzeń Rady Rodziców - Prawa ucznia - e-szkoła- IPET, - Harmonogram imprez szkolnych - KIPU (Karta Indywidualnego Planu Ucznia) - PDW (Plan Działań Wspierających) 		

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3.5 DOKUMENTACJA PRAKTYK

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Sporządzenie portfolio produktowego i procesowego</p> <p>Prowadzenie dzienniczka praktyk</p>	<p>Praktykant rozróżnia oba typy portfolio</p> <p>Zna zasady prowadzenia dziennika praktyk</p>	<p>Praktykant gromadzi dokumenty związane z odbywaną praktyką [konspekty wraz z załącznikami np. przygotowane samodzielnie karty pracy ucznia, testy, kopie stron podręcznika lub materiałów z innych źródeł, zdjęcia] w portfolio, zamieszcza wstępny plan praktyki, informacje o szkołach i nauczanych grupach, informacje na temat ewentualnej weryfikacji planu praktyki, autorefleksji na temat zdobytej wiedzy i umiejętności i podsumowanie praktyki, karty obserwacji lekcji (sporządzone przez nauczyciela na lekcjach prowadzonych przez studenta i przez studenta na lekcjach prowadzonych przez nauczyciela), kartę oceny praktyki wypełnioną przez nauczyciela-opiekuna.</p>	<p>Portfolio</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
	Zna formę zapisu w dzienniku praktyk	Dokonuje poprawnych wpisów w dzienniku praktyk	Dziennik praktyk

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3.6 AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELA

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli. Zapoznanie ze sposobem dokumentowania stażu na poszczególne stopnie awansu zawodowego (plan rozwoju zawodowego, sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego).	<p>Wie, jak wygląda ścieżka rozwoju zawodowego nauczyciela i zna zasady uzyskiwania poszczególnych stopni awansu.</p> <p>Wie, jakie podstawy prawne regulują awans zawodowy nauczycieli oraz gdzie poszukiwać informacji na ten temat.</p> <p>Wie, w jaki sposób prowadzić dokumentację stażu na poszczególne stopnie awansu zawodowego.</p>	<p>Potrafi przewidzieć i opisać ścieżkę własnego rozwoju zawodowego. Potrafi wskazać na podstawy prawne regulujące sposób uzyskiwania awansu zawodowego przez nauczycieli.</p>	<p>Portfolio – przepisy dotyczące awansu zawodowego nauczycieli w formie cyfrowej</p>

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie ze szkolnym planem doskonalenia nauczycieli. Za zgodą dyrektora, uczestnictwo w wewnątrzszkolnych formach doskonalenia zawodowego (np. warsztatach i radach szkoleniowych).	Zna przyjęte przez szkołę cele oraz formy doskonalenia nauczycieli. Rozumie potrzebę ciągłego dokształcania zawodowego i rozwoju osobistego.	Dokonyuje oceny własnych kompetencji. Potrafi zauważyć mocne i słabe strony swojej pracy w roli nauczyciela. Potrafi rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną. Świadomie realizuje zasadę permanentnej autoedukacji (LLL).	Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Zapoznanie z możliwościami doskonalenia zawodowego oferowanymi przez instytucje zewnętrzne</p> <p>Zapoznanie się z możliwością dofinansowywania doskonalenia zawodowego nauczycieli oferowanego przez szkołę.</p>	<p>Wie, gdzie poszukiwać oferty szkoleniowej dla nauczycieli oraz w jaki sposób ubiegać się o dofinansowanie szkoleń.</p> <p>Dostosowuje ofertę edukacyjną do własnych potrzeb.</p> <p>Stara się o uzyskanie wykształcenia wielokierunkowego.</p>	<p>Potrafi wskazać na możliwości korzystania z zewnętrznych form doskonalenia zawodowego (np. studia podyplomowe).</p> <p>Jest w stanie uzasadnić konieczność własnego rozwoju zawodowego.</p>	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie z ofertą pedagogiczną biblioteki szkolnej oraz ofertami najbliższych bibliotek pedagogicznych. Zapoznanie z przykładowymi internetowymi portalami wiedzy dla nauczycieli.	Wie, gdzie poszukiwać informacji na potrzeby samodzielnego rozwijania wiedzy pedagogicznej.	Potrafi samodzielnie rozwijać swoją wiedzę dydaktyczną i pedagogiczną, wykorzystując publikacje książkowe, prasowe i internetowe. Rozumie znaczenie odpowiedniej biblioteki.	Dokumenty w portfolio

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3.7 TECHNOLOGIE INFORMACYJNE W SZKOLE

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Prowadzenie lekcji w obecności obserwatora – opiekuna praktyk: wykorzystanie sprzętu komputerowego i multimedialnego.	Zna podstawy posługiwania się sprzętem komputerowym i multimedialnym (TI).	Potrafi posługiwać się sprzętem komputerowym i multimedialnym (np. skanerem, projektorem multimedialnym, tablicą interaktywną itd.) i wykorzystać go na potrzeby własnej pracy dydaktycznej.	Konspekt prowadzonych lekcji w portfolio studenta Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Prowadzenie lekcji: wykorzystanie oprogramowania.</p> <p>Przygotowanie materiałów: testów i sprawdzianów.</p>	<p>Wie, jak wykorzystywać oprogramowanie szkolne.</p>	<p>Potrafi korzystać z oprogramowania wykorzystywanego w pracy nauczyciela (dziennik elektroniczny, generator testów i sprawdzianów, programy do tablicy interaktywnej, itd.).</p>	<p>Konspekt prowadzonych lekcji w portfolio studenta</p> <p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej</p> <p>Praktyki Pedagogicznej Studenta</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
<p>Proste badania pedagogiczne i dydaktyczne (analiza wyników sprawdzianu, diagnoz etc.).</p> <p>Przygotowanie prezentacji multimedialnych. Umieszczanie prezentacji na platformach edukacyjnych.</p>	<p>Zna i rozumie podstawowe pojęcia z zakresu statystyki. Zna funkcje edytorów tekstu oraz programów graficznych i prezentacyjnych. Wie, jak korzystać z platform edukacyjnych</p>	<p>Potrafi posługiwać się arkuszem kalkulacyjnym. Potrafi zastosować podstawowe pojęcia z zakresu statystyki na potrzeby pracy dydaktycznej i pedagogicznej. Potrafi posługiwać się edytorami tekstu i wykorzystywać programy graficzne i prezentacyjne. Tworzy własne prezentacje multimedialne. Potrafi wykorzystywać platformy edukacyjne oraz umieszczać na nich własne materiały dydaktyczne.</p>	<p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Wykorzystanie informacji ze stron internetowych na potrzeby pracy pedagogicznej i dydaktycznej.	<p>Wie, które informacje z Internetu są odpowiednie dla procesu dydaktycznego i zgodne z rozkładem materiału.</p> <p>Traktuje Internet jako jedno z wielu źródeł informacji (szybkość i wygoda nie oznaczają omnipotencjalności).</p>	<p>Samodzielnie poszukuje informacji wykorzystując zasoby Internetu.</p> <p>Potrafi w sposób krytyczny ocenić przydatność informacji wyszukiwanych w Internecie.</p> <p>Krytycznie i selektywnie wykorzystuje informacje ze stron internetowych. Potrafi wykorzystać informacje pozyskiwane z Internetu na potrzeby własnej pracy dydaktycznej i pedagogicznej.</p> <p>Potrafi doskonalić swój warsztat pracy i zdobywać wiedzę profesjonalną wykorzystując technologię informacyjną.</p>	<p>Konspekty lekcji w portfolio.</p> <p>Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta.</p>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Komunikacja drogą elektroniczną.	Zna narzędzia umożliwiające komunikację drogą elektroniczną.	Potrafi komunikować się z wykorzystaniem różnych form nowoczesnej technologii informacyjnej (potrafi wysłać i odebrać pocztę elektroniczną, założyć konto poczty elektronicznej, skorzystać z komunikatora).	Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta.
Prowadzenie lekcji oraz organizowanie pozalekcyjnej nauki uczniów (zadania domowe, projekty realizowane poza lekcjami, itd.) z wykorzystaniem technologii informacyjnej.	Zna metody i techniki pracy dydaktycznej wykorzystującej nowoczesne technologie informacyjne. Wie, na czym polega wykorzystanie metody Webquest w dydaktyce.	Potrafi zastosować metody i techniki nauczania wykorzystujące nowoczesną technologię informacyjną. Potrafi wykorzystać metodę Webquest w nauczaniu.	Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

3.8 JAKOŚĆ PRACY SZKOŁY

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie ze sposobami badania osiągnięć edukacyjnych uczniów, z technikami i narzędziami diagnostycznymi wykorzystywanymi w wewnętrznym i zewnętrznym mierzeniu jakości kształcenia (sprawdziany, egzaminy, diagnozy, raporty komisji egzaminacyjnych dotyczące wyników sprawdzianów i egzaminów, itd.). Omówienie wskaźników wykorzystywanych do określania efektywności kształcenia.	<p>Zna narzędzia wykorzystywane przy pomiarze jakości kształcenia.</p> <p>Zna wskaźniki i parametry statystyczne stosowane dla określania jakości pracy szkoły, rozumie ich znaczenie. Wie, jakie działania podejmowane są w szkole w zakresie mierzenia jakości kształcenia.</p> <p>Zna sposoby badania osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz narzędzia diagnostyczne wykorzystywane w wewnętrznym i zewnętrznym mierzeniu jakości kształcenia.</p>	<p>Potrafi odczytywać i interpretować wykresy i wskaźniki opisujące efektywność kształcenia (np. wykresy EWD, wyniki egzaminów wyrażone w skali stanikowej i centylowej).</p>	j.w.

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie z obowiązującymi w szkole programami naprawczymi oraz realizowanymi innowacjami pedagogicznymi. Zapoznanie z wewnętrznym systemem zapewniania jakości kształcenia.	Zna podejmowane przez szkołę działania naprawcze. Zdaje sobie sprawę z przyczyn podejmowania tych działań. Zdaje sobie sprawę z potrzeby zapewniania wysokiej jakości kształcenia. Poznaje zasady konstruowania programów naprawczych.	Potrafi odnieść własne działania pedagogiczne i dydaktyczne do obowiązujących w szkole programów naprawczych i innowacji pedagogicznych.	j.w.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Szczegółowe czynności	Efekty po stronie studenta		Potwierdzenie realizacji
	Wiedza	Umiejętności	
Zapoznanie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania i przedmiotowym systemem oceniania. Poinformowanie o Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania oraz o kolejnych jego zmianach.	Zna zasady oceniania i promowania uczniów.	Opierając się na znajomości przepisów wewnątrzszkolnych, potrafi uzasadnić trafność ocen wystawianych w porozumieniu z nauczycielem	Portfolio – dokumenty w postaci cyfrowej Arkusze Oceny Nauczycielskiej Praktyki Pedagogicznej Studenta

4. DOKUMENTACJA PRAKTYKI - PORTFOLIO

Monika Witt

Portfolio jako narzędzie dokumentacji praktyki

Praktyka pedagogiczna musi być dokumentowana. Stanowi to wymóg formalny jej zaliczenia. W projekcie „Praktyka na miarę XXI. wieku” dołożono starań, aby dokumentacja praktyki nie tylko spełniała wymogi formalne, lecz przyczyniła się do podniesienia jakości praktyki w następujących obszarach:

1. Dokumentacja praktyki służy nie tylko końcowej ocenie, lecz jest narzędziem uczenia się tudzież rozwoju zawodowego studenta praktykanta.
2. Dokumentacja praktyki stanowi zbiór materiałów do wykorzystania w przyszłej pracy zawodowej.
3. Dokumentacja praktyki stanowi punkt wyjścia do wymiany doświadczeń konsultacji, dyskusji z opiekunem praktyk oraz w grupie praktykantów.
4. Dokumentacja praktyki stanowi podstawę dla refleksji nad działaniami dydaktycznymi i rozwojem zawodowym.
5. Dokumentacja praktyki zawiera formy i koncepcje, które można wykorzystać w przyszłej pracy zawodowej w kontekście uczenia się przez całe życie.

W nowoczesnej dydaktyce oraz w kształceniu nauczycieli coraz większą wagę przykładana się do rozwijania wiedzy proceduralnej w odróżnieniu do podejścia, w którym kluczową rolę odgrywała wiedza deklaracyjna. Zdefiniowanie tych obszarów wiedzy, których jednoznaczne rozdzielenie nie jest możliwe, służy przede wszystkim określeniu preferowanej koncepcji kształcenia pod kątem roli wiedzy i sposobu jej przyswajania. Tę zmianę podejścia odzwierciedlają wypracowane w ostatnich latach ramy formalno-organizacyjne dla planów i programów kształcenia koncentrujące się nie tylko na treściach, lecz i na efektach kształcenia. Koncepcja, wedle której uczeń jest (współ)odpowiedzialny za proces przyswajania wiedzy, odpowiada na postulaty dydaktyki emancypacyjnej związanej ze wspieraniem autonomii ucznia oraz z respektowaniem jego indywidualnych możliwości, potrzeb i zainteresowań. Takie podejście implikuje wprowadzenie otwartych form nauczania umożliwiających

59

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

uczącym się m.in. indywidualne szukanie rozwiązań zadań i problemów. Sformalizowane sposoby dokumentowania praktyki zawodowej nie mogą sprostać tym wymaganiom, jako że narzucają jednolitą sztywną formę. Ponadto koncentrując się na produkcie, a nie procesie uczenia się i zbierania doświadczeń służą wyłącznie dokumentacji a nie refleksji nad własnym procesem uczenia się.

Innym istotnym wyznacznikiem prowadzącym do zmiany paradygmatów kształcenia na przełomie 20go i 21go wieku jest skierowanie uwagi na procesy zachodzące w trakcie kształcenia, a nie tylko na ich produkty (np. badania nad procesem pisania i związane z nimi postulaty dydaktyczne oraz metodyczne).

Na te istotne postulaty współczesnej dydaktyki odpowiada koncepcja dokumentowania praktyki zawodowej w formie portfolio. Pojęcie portfolio jest dziś powszechnie znane i kojarzone z różnymi obszarami kształcenia oraz z innymi obszarami życia, przede wszystkim zawodowego: od portfolio jako zbiór zdjęć aktorskich czy też certyfikatów zawodowych poprzez portfolio językowe jako element ESKJ aż po portfolio w pracy szkolnej służące dokumentowaniu przez uczniów np. pracy projektowej. Dostępność pojęcia, a także jego otwartość i pojemność z pewnością zachęcają do stosowania formy portfolio. Nie mniej konieczne jest uściślenie go tak, aby stosowane w projekcie portfolio faktycznie spełniało swoją funkcję, to znaczy nie stało się np. portfolio pokazowym gromadzącym wyłącznie certyfikaty czy inne dokumenty nie sporządzone przez praktykanta. Stąd należy szczególną uwagę zwrócić na elementy portfolio tworzone przez praktykanta w związku z przygotowywaniem i obserwacją zajęć, ich ewaluacją i refleksją nad zdobytymi doświadczeniami.

W kontekście dydaktyki pisania, zarówno w języku ojczystym jak i w języku obcym, zainteresowanie budzi nie tylko tekst jako produkt pisania, lecz proces, w jakim ten tekst powstawał. W związku z tym powstały różnorodne modele procesu pisania uwzględniające jego poszczególne fazy związane ze zbieraniem materiału, jego weryfikowaniem, tworzeniem kolejnych wersji tekstu i ich rewizją. Brak wiedzy o procesie pisania, zarówno wśród uczniów, jak i wśród nauczycieli, powoduje że sprawność ta nie jest dostatecznie i stosownie wspierana. Odzwierciedlają to praktyki, w których zainteresowanie skupia się wyłącznie na gotowym tekście.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Praca z portfolio uwidacznia fazy procesu pisania, pozwala zrozumieć jego kompleksowy charakter oraz pożytki poznawcze z niego płynące. Komentowanie doświadczeń w formie pisemnej, porównywanie obserwacji i doświadczeń z różnych okresów praktyki wiąże się z pisaniem epistemicznym, a więc zawiera elementy procesu pisania, przez który tworzy się nową wiedzę. Pisanie epistemiczne związane zazwyczaj z pisaniem naukowym, jest w istocie związane z niemal każdą formą pisania, w szczególności refleksyjnego. Przetwarzając obserwacje i doświadczenie w formie pisemnej uczący się przeprowadza refleksję nad „zdobytą” wiedzą tym samym zmieniając ją. W przypadku portfolio nowo kształtowana wiedza staje się udziałem szerszej grupy (patrz: peer-feedback i konsultacje w grupie).

Portfolio to koncepcja bardzo wysoko oceniana przez dydaktyków, jednak rzadko praktykowana, jako że ma opinię pracochłonnej dla ucznia i nauczyciela. Wydaje się, że nowatorski program praktyk zawodowych, to dobra okazja, aby tę barierę przełamać; szczególnie, że doświadczenia będą oddziaływać z jednej strony na praktykantów czyli przyszłych nauczycieli, a więc multiplikatorów, a z drugiej strony bezpośrednio na rozwój szkolny. Zapoznanie praktykantów z metodą i technikami portfolio może więc służyć z jednej strony ich własnej praktyce zawodowej, a w przyszłości własnemu rozwojowi zawodowemu, z drugiej zaś strony, w trakcie praktyki i w przyszłości, propagowaniu metod pracy portfolio w pracy szkolnej.

W projekcie „Praktyka na miarę XXI. Wieku portfolio ma służyć jako narzędzie dokumentacji przebiegu praktyki zawodowej, dzięki czemu stworzona zostanie dla tej dokumentacji forma otwarta: Studenci praktykanci będą mogli, prócz określonych obligatoryjnych elementów dokumentacji, umieszczać w portfolio inne materiały decydując indywidualnie o ich doborze. Jednocześnie rozróżniamy będziemy pomiędzy portfolio procesowym, a więc tym, w którym student praktykant gromadzi wszelkie materiały na bieżąco oraz portfolio produktowym, które powstaje poprzez wybór materiałów z portfolio procesowego i służy jako dokument umożliwiający zaliczenie praktyki. Taki rozdział funkcjonalny w ramach portfolio uzmysławia różnorakie cele posługiwania się tą formą a mianowicie celem dokumentację, refleksję, ewaluację i komunikację.

Tak więc prócz swojej roli jako narzędzie dokumentacji, portfolio spełnia także rolę narzędzia refleksji nad własnym procesem uczenia się i zdobywania doświadczenia. Jednocześnie może

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

służyć jako narzędzie ewaluacji w czasie regularnych spotkań projektowych i jako punkt wyjścia dla komunikacji w ramach tych spotkań, a także w ramach konsultacji z opiekunem. Portfolio może również stanowić dziennik pracy zawierający koncepcje i sugestie do wykorzystania w późniejszej pracy zawodowej.

Portfolio może dotyczyć całościowo praktyki zawodowej lub jej wybranego aspektu. Im węższe pole, którego dotyczy, tym głębsza refleksja. Stąd zaleca się, prócz prowadzenia portfolio dotyczącego ogólnie całego przebiegu praktyki, wybranie przez każdego praktykanta pewnego jej aspektu, którym zajmie się dogłębnie. Przy wyborze aspektu należy wziąć pod uwagę, w jakich zajęciach uczestniczy praktykant. Przykładowe tematy do portfolio dotyczącego wybranego aspektu to: problemy związane z dyskusją nad tekstem, integracja w grupie heterogenicznej, problemy oceny wypowiedzi ustnej, emocjonalność w procesie pisania, współzawodnictwo w procesie uczenia się i nauczania, motywacja wewnętrzna i zewnętrzna. Pomocne w realizacji zadania jest stawianie sobie przez prowadzącego notatki prostych, powtarzalnych pytań w rodzaju:

Co się dziś wydarzyło? Jak na to zareagowałem?

Regularnie (np. raz na dwa tygodnie) dokonuje się analizy notatek stawiając sobie pytania: Co się powtarza? Co się zmienia i dlaczego?

Ten element portfolio nawiązuje do koncepcji pamiętnika, który wedle Gerda Bräuera służy refleksji nad strategią pracy i planowaniem działań, nad przebiegiem procedur w procesie nauczania. Jest polem eksperymentu, a zarazem zbiorem pomysłów na przyszłość (Bräuer 2000).

Portfolio rozumiane jest w projekcie jako zbiór dokumentów związanych z procesem rozwoju personalnego (uczenia się) powstały przy aktywnym udziale jego podmiotu, nie jako dossier sporządzone wyłącznie celem dokonania zewnętrznej oceny. Mogą się w nim znaleźć certyfikaty, świadectwa oraz inne dokumenty świadczące o przebiegu praktyki i podsumowujące kolejne jej etapy. Stanowią one część portfolio związaną z produktem. Nieodłączną jego częścią są jednak elementy dokumentujące proces rozwoju, a więc własne notatki, konspekty zawierające uwagi własne i obserwatorów przed i po wykorzystaniu w zajęciach szkolnych. Wgląd w portfolio ma większa liczba osób (opiekun z ramienia szkoły,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

opiekun z ramienia uczelni, koledzy praktykanci z peer-grupy), jednak praktykant ma możliwość wyłączenia części portfolio z upubliczniania.

Zastosowanie portfolio w projekcie wymaga wcześniejszego określenia jego roli i funkcji. Wchodzą tu w grę przede wszystkim takie funkcje jak: autorefleksja, ocena osiągnięć, kontrola oraz podstawa komunikacji z opiekunem tudzież z innymi praktykantami w grupie.

Organizację pracy z portfolio mają zapewnić przede wszystkim warsztaty i konsultacje przeprowadzone z nauczycielami oraz następujące po nich warsztaty dla studentów praktykantów, w ramach których zostaną oni zaznajomieni z koncepcją i techniką pracy portfolio. W dalszym ciągu projektu pracy z portfolio towarzyszą konsultacje z opiekunami oraz spotkania w grupach, w czasie których odbywają się częściowe prezentacje i dyskusje nad portfolio. Całościowa prezentacja ma miejsce na zakończenie praktyki.

W czasie warsztatów dla nauczycieli przyszłych opiekunów zapoznali się oni nie tylko z ogólną koncepcją portfolio, lecz również z pokrewnymi formami takimi jak dziennik pracy, tudzież pamiętnik. Mogą one stanowić samodzielnie formę dokumentacji, lecz zdecydowano się do celów projektu włączyć je do portfolio jako jego integralne elementy. Dzięki tym elementom wspierać będzie się część portfolio związaną z pisemnym komentowaniem i planowaniem działań w ramach praktyki.

Koncepcja (wspomnianego wcześniej) pamiętnika oraz koncepcja dziennika pracy zaczerpnięta została od Gerda Bauera (2000).

Dziennik pracy służy refleksji nad strategią pracy i planowaniem działań, nad przebiegiem procedur w procesie nauczania. Jest polem eksperymentu, a zarazem zbiorem pomysłów na przyszłość (Bräuer 2000). Pytania, które może sobie zadać praktykant prowadzący dziennik pracy, to:

Jak zamierzam przeprowadzić zajęcia?

Jakie może to mieć konsekwencje?

Jak zajęcia przebiegały?

Gdzie pojawiły się problemy?

Czy osiągnęłam założone cele?

Co trzeba zmienić, aby je osiągnąć?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Alternatywą może być tabela, którą praktykant wypełnia w regularnych odstępach czasu (np. raz w tygodniu) wybierając wydarzenie dotyczące przebiegu praktyki. Poniżej propozycja takiej tabeli.

Wydarzenie	Jakie znaczenie miało to dla moich uczniów? Czego się nauczyli?	Jakie znaczenie miało to dla mnie? Czego się nauczyłem?	Jakie znaczenie miało to dla szkoły? Czy zmieniło coś w rzeczywistości szkolnej?
------------	---	---	--

W obu przypadkach student praktykant nie tylko dokumentuje wydarzenia, lecz przeprowadza nad nimi refleksję mającą wpływ na dalsze działania.

O ile pamiętnik służy raczej systematycznej dokumentacji bieżących wydarzeń celem własnej pracy tudzież konsultacji z opiekunem, o tyle dziennik pracy jest wykorzystywany w czasie dyskusji w grupie. Bräuer pisze o nim „to mój warsztat, którego drzwi szeroko otwieram“ (2000, 21).

Portfolio jako punkt wyjścia do komunikacji w ramach projektu

Thomas Häcker i Felix Winter nazywają portfolio „motorem nowej kultury nauczania i uczenia się” zaznaczając jednocześnie, że aby spełnić to zadanie praca z portfolio wymaga stworzenia specjalnych warunków (Häcker, Winter 2008, 228). Wydaje się, że realizowany projekt stanowi odpowiednie ramy, w których takie warunki można stworzyć. Istota pracy z portfolio polega mianowicie na uwidacznianiu procesu uczenia się. W odróżnieniu od sprawozdania powstającego na zakończenie procesu uczenia się/zbierania doświadczeń, jakim jest praktyka, portfolio towarzyszy studentowi praktykantowi i daje mu możliwość konsultowania na bieżąco doświadczeń.

Prócz bieżących konsultacji z opiekunami praktyk zaplanowano utworzenie tzw. peer-grup, czyli małych grup, w których studenci spotykają się celem wymiany doświadczeń. Praca w tych grupach wymaga, szczególnie w początkowej fazie, towarzyszenia opiekuna, a także materiałów, które pomogą ją zorganizować. Opiekun jest moderatorem. Spotkania służą wymianie doświadczeń, a nie ocenie osiągnięć. Strategia peer-feedbacku zakłada, że biorący w niej udział dysponują porównywalnymi doświadczeniami stanowiącymi bazę dla rozmowy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Komunikację w peer-grupie ułatwia świadomość, że celem jest nie autorytarne doradztwo, lecz konstruktywna wymiana bieżących doświadczeń. Dlatego opiekun powinien ograniczyć swoją ingerencję do koniecznego minimum, inicjować wymianę doświadczeń, lecz ingerować w przebieg rozmowy tylko na wyraźne życzenie studentów. Studenci praktykanci natomiast powinni być świadomi, że oczekuje się od nich reakcji zwrotnej, komentarza do przedstawionej wypowiedzi/materiałów, a nie jednoznacznego rozstrzygnięcia problemu.

Przygotowywane na spotkania materiały mogą mieć formę analizy SWOT, wedle której studenci praktykanci wypełniają poniższą tabelę przed przystąpieniem do praktyki, a następnie w regularnych odstępach czasowych w trakcie jej trwania. Wypełnione tabele stanowią punkt wyjścia do rozmowy w peer-grupie. Powinny one zostać przygotowane w sposób dający swobodny wgląd w czasie dyskusji (np. w formie plakatu). Istotnym tematem rozmowy będzie porównanie tabel pochodzących z różnych okresów praktyki.

Moje mocne strony (obecnie)	Moje słabe strony (obecnie)
Moje (potencjalne) szanse	Moje (potencjalne) ryzyka/niebezpieczeństwa

Punktem wyjścia do rozmowy w grupie w czasie pierwszego spotkania (przed przystąpieniem do praktyki) może być również następujące zadanie:

1. Zgromadź wszystkie dostępne Ci materiały (ew. wybierz materiały dot. konkretnej problematyki np. rozwoju sprawności czytania w języku obcym), jakie zgromadziłeś w trakcie kształcenia nauczycielskiego (seminaria, wykłady, warsztaty w ramach programu studiów i inne). Przeznacz na to jedno popołudnie. Następnie sporządź mapę mentalną prezentującą Twoje zbiory.
2. Zaprezentuj swoją mapę koleżankom i kolegom.
3. Przyjrzyj się mapom mentalnym koleżanek i kolegów. Czy przypomniało Ci się coś jeszcze? Jeśli tak, uzupełnij swoją mapę.
4. Teraz zaznacz różnymi kolorami:
 - a) co uważasz za istotne dla swojej praktyki zawodowej

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

b) co uważasz za problematyczne

5. Spróbuj teraz postawić sobie w kontekście czekającej Cię praktyki zawodowej następujące pytania (zannotuj odpowiedzi):

Jak oceniam moje kompetencje zawodowe (w obszarze)?

Jak wyobrażam sobie wymianę z moimi kolegami i koleżankami? (refleksje, opinie, materiały, doświadczenia)?

Na co się cieszę?

Czego się obawiam?

W czasie kolejnych spotkań wracamy do notatek z pierwszego zadania i weryfikujemy je. Zarówno tabele analizy SWOT, jak i mapy mentalne oraz notatki z alternatywnego zadania stanowią element portfolio.

Rozmowa w grupie nie musi być sterowana, może się odbywać w sposób spontaniczny; należy się jednak spodziewać, że szczególnie w początkowej fazie projektu, proponowane powyżej rozwiązania pomogą ją zorganizować.

Raz w miesiącu ma miejsce spotkanie wszystkich uczestników projektu (studenci, opiekunowie z ramienia szkoły (nieobowiązkowo) i opiekunowie z ramienia uczelni). Punktem wyjścia dla rozmowy w ramach tych spotkań jest portfolio. Prezentujący portfolio studenci wybierają w porozumieniu z opiekunem pewien aspekt działania w ramach praktyki (może to być np. powstały w trakcie przebiegu praktyki problem, szczególnie udane przedsięwzięcie dydaktyczne lub inny aspekt praktyki tudzież element jej przebiegu) i prezentują go w oparciu o materiały zebrane w portfolio. Tematy prezentacji są wcześniej znane wszystkim uczestnikom, tak że mogą wybrać stosowne elementy swojego portfolio i aktywnie uczestniczyć w spotkaniu.

Zarówno w spotkaniach w peer-grupie, jak i w spotkaniach w dużej grupie projektowej niezwykle istotne jest kształtowanie kultury feedbacku polegającej na komentarzu, który ma służyć budowaniu jakości, być formułowany w sposób otwarty, a zarazem motywujący. Wymaga to zwrócenia uwagi na mocne i słabe strony danego projektu (np. konspektu lekcji), jasne i precyzyjne formułowanie swojej opinii, a jednocześnie powstrzymywania się od oceniania.

Literatura:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

66

Bräuer Gerd (2000): Schreiben als reflexive Praxis. Tagebuch, Arbeitsjournal, Portfolio. Freiburg im Breisgau: Fillibach.

Brunner Ilse, Häcker Thomas, Winter Felix (red.) (2008): Das Handbuch Portfolioarbeit: Konzepte, Anregungen, Erfahrungen aus Schule und Lehrerbildung. Seelze-Velber: Kallmeyer/Klett.

Schwarz Johanna, Volkwein Karin, Winter Felix (red.) (2008): Portfolio im Unterricht. Seelze-Velber: Kallmeyer/Klett.

Materialien des Projekts Scriptorium.eu: www.scriptorium-project.org

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

5. ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE DOTYCZĄCE KSZTAŁCENIA STUDENTÓW W ZAKRESIE OBSERWACJI PEDAGOGICZNEJ ORAZ UCZENIA SIĘ PRZEZ DOŚWIADCZENIE

Anna Konieczna

Rola obserwacji pedagogicznej oraz uczenia się przez doświadczenie w projekcie „Praktyka na miarę XXI wieku”

1. Wstęp

W niniejszym rozdziale opisane zostały założenia teoretyczne dotyczące kształcenia nauczycieli w ramach praktyk „Praktyka na miarę XXI wieku”. Opis tu przedstawiony dotyczy roli obserwacji pedagogicznej oraz koncepcji uczenia się poprzez refleksję, doświadczenie i eksplorację.

2. Obserwacja pedagogiczna

Obserwacja jest ważną metodą zbierania danych pedagogicznych. Jest to metoda określana jako względnie nieingerująca, to znaczy nie wnosząca modyfikacji do badanych sytuacji i pozwalająca na uzyskanie informacji o zjawiskach i zdarzeniach przebiegających w ich naturalnym środowisku. W przypadku obserwacji pedagogicznej, środowiskiem tym będzie najczęściej klasa szkolna. Atrybutami poprawnie prowadzonej obserwacji są jej: celowość, planowości i selektywność (Łobocki, 2004:46). Poprawne prowadzenie obserwacji wymaga ponadto przygotowania odpowiednich narzędzi służących do pomiaru obserwowanych zjawisk (tj. arkuszy obserwacyjnych dostosowanych do celu i zakresu obserwacji), a także umiejętności analizy i interpretacji zebranych danych. W konsekwencji, jak się wydaje, studenci filologii obcych, których kształcenie często pomija metodologię badań pedagogicznych, wydają się niezbyt dobrze przygotowani do zadań, jakie stawiają przed nimi standardowo realizowane praktyki pedagogiczne. Należy podkreślić, że obserwacja pedagogiczna stanowi, zgodnie ze standardami ministerialnymi oraz obowiązującymi regulaminami poszczególnych szkół wyższych, pierwszy etap realizowanych przez studentów praktyk pedagogicznych. Praktykant rozpoczyna więc zdobywanie doświadczenia zawodowego właśnie poprzez obserwowanie pracy doświadczonych nauczycieli – opiekunów praktyk. Bardzo ważne dla efektywności prowadzonej w ramach praktyk obserwacji wydaje

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

się wiedza praktykanta o samej metodzie. Niestety, w przypadku studentów filologii obcych, których kształcenie przeważnie nie obejmuje metodologii badań, wiedza w tym zakresie jest znikoma. Jednym z celów przyjętych w projekcie „Praktyka na miarę XXI wieku” jest zmiana takiego stanu rzeczy i nadanie początkowemu etapowi praktyk pedagogicznych większej efektywności.

W przypadku studentów filologii obcej obserwacja prowadzona w ramach praktyk najczęściej ma formę tzw. ‘obserwacji naiwnej’. Określenie to odnosi się do obserwowania pozbawionego rygoru metodologicznego. Jednocześnie należy zauważyć, że ograniczenie obserwacji realizowanej w ramach praktyk pedagogicznych do obserwacji naiwnej wpływa na obniżenie jakości praktyki. Często także zniechęca studentów. Jest zwykłym powieleniem ich wieloletniego doświadczenia obecności na lekcjach szkolnych. Obserwacja naiwna oznacza przeważnie, że student siedzi i przygląda się osobom i zdarzeniom. Nie próbuje niczego konkretnego zauważyć. Uwagę jego przykuwają zdarzenia w jakiś sposób szczególne, wybijające się poza ramy standardowo prowadzonej lekcji. Student nie wykształca jednak umiejętności analizowania aspektów lekcji. Często też po zakończonej lekcji nie jest w stanie wiele powiedzieć o poczynionych obserwacjach. Odnotowane spostrzeżenia są często chaotyczne, powierzchowne, subiektywne i nierzetelne. Dlatego też za jeden z priorytetów projektu „Praktyka na miarę XXI wieku” przyjmuje się wykształcenie u studentów umiejętności nabywania kompetencji zawodowych poprzez poprawnie prowadzoną obserwację pedagogiczną. Kształcenie w ramach projektu skupia się na kluczowych aspektach poprawnie prowadzonej obserwacji, a w szczególności:

- a) wykształceniu u studentów umiejętności formułowania celów obserwacji oraz projektowania narzędzi pozwalających na realizację tych celów,
- b) wykształceniu umiejętności analizy i refleksyjnej interpretacji danych uzyskanych w ramach prowadzonych obserwacji.

Praktykant powinien wykształcić umiejętności analizowania swoich spostrzeżeń we współpracy z innymi praktykantami oraz opiekunem praktyk. Oznacza to wykształcenie umiejętności przyjmowania i udzielania informacji zwrotnej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3. Uczenie się przez doświadczenie – koncepcja Davida Kolba

Nadanie szczególnej roli poprawnie prowadzonej obserwacji jest zgodne z koncepcją nauczania przez doświadczenie oraz nauczania eksploracyjnego. Koncepcje te dotyczą w sposób bezpośredni wiedzy i umiejętności nabywanych poprzez działanie praktyczne. Uczenie się przez doświadczenie (zwane też refleksyjnym uczeniem się) według koncepcji Kolba (1994) zawiera cztery etapy:

- a) bezpośrednie doświadczenie (przeżycie) danego zdarzenia,
- b) refleksja nad doświadczeniem,
- c) wyciągnięcie wniosków i uogólnień oraz tworzenie hipotez,
- d) testowanie hipotez w praktycznym działaniu (implikujące swego rodzaju eksperymentowanie).

Jest to więc cykl zamknięty (tworzący pętlę) i powtarzający się.

Bardzo ważnym elementem cyklu, często zanielowanym w kontekście praktyk pedagogicznych, jest wnikliwa, analityczna i krytyczna **refleksja** nad własnym doświadczeniem. Student nie powinien więc zastanawiać się tylko nad tym „co zrobić?” w danej sytuacji, czy też „jak to zrobić?” – są to pytania praktyczne dotyczące sposobów działania - ale także nad tym „dlaczego postąpić tak, a nie inaczej?” „czym uwarunkowana jest moja decyzja o takim zachowaniu?” „czy istnieją alternatywne formy działania?” „jakie?” Jak mogą one wpływać na opisywaną sytuację?”

Rozwój kompetencji może być zapewniony jedynie przez połączenie doświadczenia pedagogicznego z krytyczną refleksją nad tymże doświadczeniem. To refleksja bowiem pojmowana jest jako podstawa uczenia się oraz wprowadzania zmian we własnej pracy.

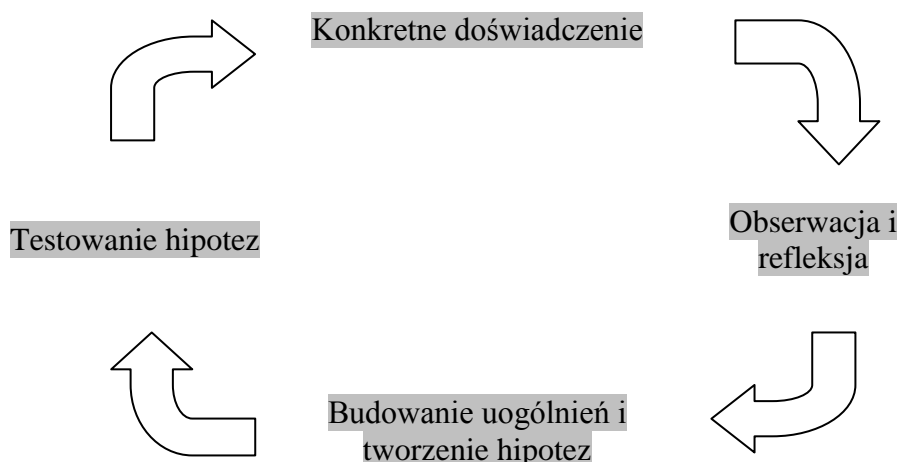
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Etapy procesu uczenia się przez doświadczenie
według koncepcji Davida Kolba

Zagadnienie wnikliwej i krytycznej refleksji nad własnym doświadczeniem zasługuje na szczególną uwagę. Jak wynika z modelu opisanego przez Kolba, całkowite zaniechanie refleksji lub jej zaniedbywanie skutkuje brakiem postępów w uczeniu się na podstawie własnych doświadczeń. W konsekwencji oznacza więc wpadanie w rutynę wykonywanych w sposób jednakowy i bezrefleksyjny czynności. Często znaczenie refleksji pedagogicznej bywa trywializowane – zdarza się spotkać z opinią, że jest ona zbyt czasochłonna, mało praktyczna lub zbędna. Refleksja ma też często formę bardzo zubożoną: ogranicza się do narzekania na zachowanie uczniów i sytuację w szkole. Bardzo ważne jest więc, aby student na starcie swojej kariery zawodowej został wyposażony w wiedzę i umiejętności pozwalające mu efektywnie korzystać ze zdobywanego na co dzień doświadczenia. Dlatego też bardzo ważne jest wykształcenie umiejętności krytycznej refleksji nad własnym doświadczeniem oraz zrozumienie znaczenia refleksji.

Wyposażenie praktykanta w umiejętność przeprowadzenia wnikliwej analizy i refleksji oraz wykształcenie przekonania o wartości i wysokim znaczeniu tych czynności jest inwestycją w przyszłość zawodową studenta. Daje mu podstawy do efektywnego samodzielnego uczenia się i zmniejsza ryzyko wypalenia zawodowego, w dużej mierze wynikającego z rutyny wykonywanych w sposób pozbawiony głębszej refleksji czynności.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4. Podejście eksploracyjne w kształceniu nauczycieli

Podejście eksploracyjne, którego podstawą jest uczenie się przez doświadczenie, implikuje świadome manipulowanie zmiennymi tworzącymi sytuację edukacyjną. Oznacza to, że sytuacja edukacyjna danej grupy uczniów nie jest postrzegana przez nauczyciela w sposób tylko i wyłącznie holistyczny, ale że postrzeganiu holistycznemu towarzyszy umiejętność dokonania analizy czynników składowych kształtujących tę sytuację. Jednocześnie, nauczyciel świadomy tych czynników i otwarty na eksplorację i uczenie się przez doświadczenie, wprowadza do znanych już sytuacji pewne nowe zmienne, obserwując ich wpływ na rozwój zdarzeń. Eksperymentowanie tego rodzaju ma oczywiście ograniczenia zarówno etyczne jak i pedagogiczno-dydaktyczne. Realizowane w ramach tego, co ogólnie akceptowane w sytuacjach szkolnych, może jednak bardzo wzbogacić praktyczną wiedzę pedagogiczną i dydaktyczną nauczyciela. Tak więc nauczyciel korzystający z danych strategii kierowania klasą może zdecydować się zastąpić je innymi, w celu uczenia się o nauczaniu. Analiza elementów danej sytuacji edukacyjnej po wprowadzeniu nowych zmiennych jest tutaj podstawą uczenia się o wpływie jednostkowych działań na przebieg lekcji.

W podejściu eksploracyjnym obserwację działań innych nauczycieli uznaje się umożliwiającą uczenie się nie tylko o innych, ale także o sobie samym (Gerhard i Oprandy, 1999:8). Jedynie w szerszym kontekście społecznym jednostka jest w stanie w sposób bardziej obiektywny ocenić jakość własnych działań oraz określić charakterystykę reprezentowanej przez siebie postawy. Brak bezpośredniego zetknięcia z pracą dydaktyczną innych nauczycieli powoduje, że indywidualny nauczyciel nie ma punktu odniesienia dla dokonywanej samooceny. Nie może też w żaden sposób porównać swoich działań do działań innych osób. Obserwacja pracy innego nauczyciela pozwala więc dostrzec, na zasadzie podobieństwa i kontrastu, wiele istotnych aspektów własnej pracy pedagogicznej. Dlatego też poprzez obserwację lekcji innego nauczyciela możemy spojrzeć na własną pracę pedagogiczną z innej perspektywy. Jednocześnie obraz własnej osoby i własnej pracy skonfrontowany z postawą i działaniami innych osób, można uznać za bardziej obiektywny.

Podejście refleksyjne oznacza także otwartość badacza na wielość i różnorodność możliwych interpretacji obserwowanych zdarzeń (Fanselow, w: Richards i Nunan, 1990:190). Badacz nie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

może ograniczać się tylko i wyłącznie do konwencjonalnych sposobów myślenia. Fanselow zauważa, że wszelka analiza danych w podejściu eksploracyjnym powinna rozpoczynać się od wyliczenia teoretycznie możliwych sposobów rozumienia obserwowanych faktów. Niejednokrotnie to co teoretycznie możliwe wydaje się nieprawdopodobne w praktyce. Fanselow zaleca jednak, aby na początkowym etapie analizy danych obserwacyjnych do dokonywać w żaden sposób ich ewaluacji. Chodzi o to, aby nie eliminować i nie ignorować żadnych z potencjalnych możliwości odczytywania obserwowanych zjawisk. Wstępna analiza powinna mieć formę burzy mózgów, w której nie ocenia się i nie odrzuca żadnych z sugestii. Nie klasyfikuje się też udzielanych sugestii w żaden sposób i nie wskazuje się na ich stopień ważności lub prawdopodobieństwa. Proces poszukiwania nowych interpretacji, jak stwierdza Fanselow, będzie łatwiejszy, jeżeli rozpoczniemy analizę od zaproponowania całkowicie niekonwencjonalnej i najmniej wiarygodnej interpretacji danego zdarzenia. W ten sposób, niejako otwieramy się na nowe możliwości i „łamiemy blokady umysłowe”, pełniące funkcję swego rodzaju filtrów akceptujących tylko to, co najbardziej konwencjonalne i stereotypowe. Rozpoczęcie listy możliwych znaczeń zaobserwowanych faktów od interpretacji najmniej wiarygodnej jest zabiegiem psychologicznym otwierającym umysły i pozwalającym wyjść poza ramy konwencjonalnych sposobów myślenia. Bardzo często to stereotypy rządzą postrzeganiem i interpretacją obserwowanych zjawisk. Podejście eksploracyjne postuluje, aby zbyt łatwo nie ulegać pojęciowym konwencjom, które często nami kierują. Jeszcze jedną ideą w podejściu eksploracyjnym proponowanym przez Fanselowa jest idea przeciwieństw (*opposites*) (Fanselow, w: Richards i Nunan, 1990:192). Dotyczy ona nie tyle samej obserwacji, ile pewnego rodzaju eksperymentowania z podejmowanymi przez nauczyciela działaniami. Fanselow proponuje zastępowanie typowych zachowań innymi, całkowicie odmiennymi, właśnie po to, aby lepiej sobie zdać sprawę z wartości i charakteru standardowo przyjmowanych zachowań.

Na uwagę zasługuje sugestia (Walkera i Adelfmana, 2005:20), którzy proponują, aby dane zebrane podczas obserwacji uzupełniać o subiektywne spostrzeżenia uczestników obserwowanych zdarzeń, w tym przypadku nauczycieli prowadzących lekcję. Chodzi o to, aby spróbować dotrzeć do indywidualnej perspektywy spojrzenia na daną sytuację osoby, która jest w tę sytuację bezpośrednio zaangażowana. Można więc na przykład po każdym

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

obserwowanych zajęciach przeprowadzić wywiad z nauczycielem prowadzącym lekcję, pytając go o intencje, motywy działań i interpretację zdarzeń.

Bardzo ważny w podejściu refleksyjnym będzie także proces zbierania danych pedagogicznych i uzyskiwania informacji zwrotnej na temat własnej pracy pedagogicznej. Szczególnie ważna będzie umiejętność autoobserwacji i wykształcenie postawy 'otwartej' na informację zwrotną.

Informacja zwrotna rozumiana jest tutaj jako informacja pochodząca od obserwatora podejmowanych przez inną osobę działań pedagogicznych. Informacja ta może także pochodzić od innych osób obserwujących praktykanta, na przykład innych nauczycieli, uczniów, a także rodziców uczniów.

Komentowanie lekcji prowadzonej przez doświadczonego pedagoga może być przez studenta postrzegane jako krępujące. Wielu studentów przyznaje, że niechętnie komentuje obserwowane lekcje, głównie z obawy przed negatywną reakcją nauczyciela-opiekuna praktyk. Dlatego też niniejszy program, podkreślając znaczenie i wartość informacji zwrotnej dla efektywnego uczenia się, kształtuje umiejętności komunikacji pomiędzy opiekunem praktyk a praktykantem, podkreślając, iż przepływ informacji zwrotnej w tej relacji nie może być całkowicie jednokierunkowy. Za ważny element programu przyjmuje się uświadomienie znaczenia dwukierunkowego przepływu informacji zwrotnej. Komentując lekcje prowadzone przez opiekuna praktyk student uczy się rozmawiać o doświadczeniach pedagogicznych i przyzwyczajają się do analizowania zdarzeń oraz do refleksji nad zdarzeniami. Informacja zwrotna pochodząca w takiej sytuacji od studenta może też ujawniać niedoskonałości w sposobie pojmowania i interpretowania przez praktykanta zdarzeń szkolnych, co daje opiekunowi praktyk możliwość natychmiastowej korekty błędnego sposobu myślenia oraz odpowiedzi na pojawiające się wątpliwości studenta. Informacja zwrotna pochodząca od praktykanta nie ma więc w tym wypadku funkcji oceniającej, ale raczej funkcję kształcącą. Pozwala ona opiekunowi praktyk lepiej zorientować się, w jakim zakresie praktykant potrzebuje jeszcze kształcenia i wyjaśnień.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5. Kształcenie autonomii nauczyciela

Kształcenie autonomicznej postawy nauczyciela i umiejętności samodzielnego rozwijania kompetencji to kluczowe aspekty proponowanego programu. Kształcenie postawy samodzielności odbywa się przede wszystkim poprzez zastosowanie **podejścia refleksyjnego**. W kształceniu nauczycieli do chwili obecnej przeważało podejście preskryptywne, opierające się na udzielaniu porad i wskazywaniu konkretnych rozwiązań problemów. Nauczyciele otrzymywali więc konkretne wskazówki. Należy jednak zauważyć, że podejście preskryptywne nie zawsze sprawdza się w kształceniu nauczycieli. Przyjęcie w ramach praktyk pedagogicznych podejścia preskryptywnego oznaczałoby akceptowanie jednokierunkowego przepływu wiedzy i informacji zwrotnej – tylko i wyłącznie w kierunku od doświadczonego pedagoga do niedoświadczonego w pracy pedagogicznej studenta. Podejście takie oznaczałoby także, iż rolą, jaką przyjmuje praktykant jest rola słuchacza, biernie wykonującego polecenia i czekającego na kolejne wytyczne. Podejście preskryptywne w kształceniu nauczycieli, w swojej skrajnej formie, może prowadzić do wykształcenia u studentów postawy wyuczonej bezradności (Wajnryb, 2001:11), przejawiającej się w niemożności podejmowania w sposób samodzielny decyzji oraz braku umiejętności wyciągania wniosków z własnego działania. Osoba, która przejawia symptomy wyuczonej bezradności, nie podejmuje samodzielnie decyzji, nie wie, jak zachować się w nowych sytuacjach, nie potrafi analizować zdarzeń, cały czas oczekuje na wskazówki, polecenia i wytyczne; nie analizuje zdarzeń; bezwzględnie podporządkowuje się narzuconym zasadom; wykonuje polecenia bezrefleksyjnie.

Kompetencje nauczyciela nie mogą być kształtowane tylko na zasadzie naśladowania. O ile dobry przykład jest podstawą do refleksji, o tyle nie należy zakładać, że kształcenie nauczycieli może odbywać się tylko na zasadzie opanowania przez studentów zestawu porad dotyczących zachowania i działania w różnego typu sytuacjach. Strategie, które w sposób efektywny wykorzystywane są przez jednego nauczyciela, mogą okazać się mało efektywne, kiedy zastosuje je ktoś inny. Wpływ zmiennych związanych ze stylem nauczania, osobowością nauczyciela i uczniów oraz innymi czynnikami indywidualnymi może odmiennie kształtować efektywność wykorzystywanych przez nauczyciela strategii. Stąd

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

potrzeba refleksji nad własnym doświadczeniem. Dlatego też nie można kształcenia nauczycieli opierać tylko i wyłącznie na wiedzy podawanej w sposób preskryptywny.

6. Podejście do błędu

Jednym z przyjętych w ramach projektu celów jest wykształcenie u studentów pozytywnego i konstruktywnego podejścia do błędu jako do czynnika stymulującego uczenie się.

Dla tych studentów, którzy nie mają osobistego doświadczenia w kierowaniu grupą, przyjęcie roli osoby prowadzącej zajęcia, a tym samym kierującej grupą uczniów, niesie ze sobą niejednokrotnie duże ryzyko natury afektywnej. Studenci nieprzyzwyczajeni do pełnienia funkcji kierowniczej w grupie mogą odczuwać niepewność, dyskomfort, a nawet strach. W tej sytuacji każdy popełniony przez studenta błąd może być w jego indywidualnej percepcji wyolbrzymiany i traktowany jako porażka, która świadczy o braku predyspozycji do pełnienia zawodu nauczyciela. Jednym z celów przyjętych w ramach projektu jest zmiana tego sposobu postrzegania błędów popełnianych przez praktykanta.

Każdy błąd powinien być postrzegany jako warunkujący dalsze uczenie się, jako dający podstawy do refleksji i wyciągnięcia wniosków, zgodnie z cyklem uczenia się przez doświadczenie zaproponowanym przez Kolba.

Błąd nie może być więc rozumiany jako porażka i jako negacja możliwości studenta. Powinien być rozumiany, zgodnie z cyklem Kolba, jako doświadczenie, którego analiza pozwoli na zdobycie nowej wiedzy. Niejednokrotnie lekcja źle poprowadzona stymuluje większą refleksję, niż ta, która przebiegła bezproblemowo. Należy także zauważyć, że skrupulatne przygotowanie studenta do prowadzonych zajęć nie zawsze ustrzeże go przed błędami pojawiającymi się w trakcie zajęć.

7. Podsumowanie

Niniejszy projekt zakłada, iż ograniczenie kształcenia nauczycieli do podejścia preskryptywnego, opartego na udzielaniu porad i instrukcji działania, jest w wielu aspektach ograniczające i nie rozwija niezbędnej w zawodzie nauczyciela umiejętności uczenia się przez

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

całe życie. Podejście preskryptywne w swojej skrajnej formie może kształtować u studenta postawę bierności (oczekiwania na gotowe rozwiązania dostarczone przez opiekuna praktyk) i swego rodzaju wyuczony bezradności pedagogicznej.

Podejście przyjęte w ramach opisywanego projektu nie neguje jednak wartości wskazówek udzielanych praktykantom (niezwykle pomocnych na początkowym etapie pracy w zawodzie). Porady tego rodzaju traktowane są w podejściu tu przyjętym raczej jako sugestie niż wytyczne.

Podejście refleksyjne w nauczaniu i kształceniu nauczycieli oznacza uczenie się przez własne doświadczenie pedagogiczne. Warto podkreślić jednak, iż model uczenia się przez doświadczenie może być błędnie zrozumiany, jeżeli odczytamy znaczenie tej nazwy zbyt dosłownie. Samo *doświadczenie* bowiem - nawet wieloletnie - niekoniecznie oznacza proporcjonalny rozwój kompetencji. Konieczne jest uzupełnienie doświadczenia o dodatkowe kryteria: postawę otwartą na wszelkiego rodzaju informację zwrotną na temat własnej pracy pedagogicznej, celowe stosowanie technik umożliwiających uzyskanie informacji zwrotnej na temat własnej pracy pedagogicznej, analizę zebranych informacji, krytyczną refleksję oraz budowanie hipotez możliwych do przetestowania w przyszłości. Projekt „Praktyka na miarę XXI wieku” przyjmuje za kluczowe następujące aspekty praktyki:

- a) kształtowanie autonomii praktykanta w zakresie przyjmowania odpowiedzialności za podejmowane działania pedagogiczne, w tym także za inicjatywę w zakresie rodzaju podejmowanych działań,
- b) dwukierunkowy przepływ informacji pomiędzy opiekunem praktyk i praktykantem,
- c) zdobywanie przez studenta informacji na temat własnej pracy pedagogicznej nie tylko od opiekuna praktyk, ale także poprzez samodzielnie realizowaną analizę sytuacji i pogłębioną refleksję pedagogiczną.

Za ważny element praktyk umożliwiający uzyskanie informacji pedagogicznej, niezbędnej dla rzetelnej analizy podejmowanych działań, uznaje się prowadzenie obserwacji lekcji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

8. Bibliografia:

- Gebhard, J.G., Oprandy R. (1999): *Language Teaching Awareness. A guide to exploring beliefs and practices*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Kolb, D.A. (1984): *Experiential learning: experience as the source of learning and development*, Englewood Cliffs, London, Prentice-Hall.
- Łobocki, M. (2004): *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków: Impuls.
- Richards, J.C., Nunan, D. (1990): *Second language teacher education*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Walker, R., Adelman, C. (2005): *A guide to classroom observation*, Taylor & Francis Group.
- Wajnryb, R. (2001): *Classroom observation tasks*, Cambridge, Cambridge University Press.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

6. DYDAKTYCZNE ASPEKTY NAUCZANIA I PLANOWANIE LEKCJI JĘZYKA OBCEGO

Nauczanie języka obcego to skomplikowany proces i może odbywać się na różne sposoby (według różnych metod)¹, z różną intensywnością (intensywny/ekstensywny kurs) i progresją (płaska/stroma) i w różnych środowiskach (autentyczne, symulowane). Uczącym się mogą przyświecać różne cele (uczenie się w celach turystycznych, w celu podjęcia pracy, studiów, zdania konkretnego egzaminu). Czasem uczącym brak właściwej motywacji i ukierunkowania. Niektórzy uczniowie będą potrzebowali pomocy w sprecyzowaniu własnych celów, dla których uczą się danego języka. Pomoże im to zainteresować się językiem obcym. Ważne będzie też dla uczących się sporządzenie wraz z nauczycielem planu progresji językowej, aby wiedzieli dokładnie jaką wiedzę już posiadają, a czego pozostaje się jeszcze nauczyć do momentu suwerennego opanowania języka i w jakim czasie osiągną cel. Pomocne tutaj są testy wstępne/kwalifikacyjne oraz systematyczne określanie aktualnego poziomu językowego poszczególnych uczniów np. za pomocą przykładowych testów egzaminacyjnych na poziomie od A1 do C2.²

Należy pamiętać, że nauczyciel powinien mieć ofertę zarówno dla najsłabszych językowo jak też nie zaniedbywać najzdolniejszych. Tutaj na pewno pomocne będzie przygotowanie uczniów do konkursów językowych, np. Wojewódzki Konkurs Języka Angielskiego / Niemieckiego, konkursy lokalne np. gminne recytatorskie, krajoznawcze i inne.

Uczniowie mogą też brać udział w standaryzowanych egzaminach np. Instytutu Goethego (m. in. Start Deutsch, Fit in Deutsch, Zertifikat Deutsch, ZMP, TestDaF) lub Cambridge/ESOL (np. FCE, CAE), Educational Testing Service (SAT, TOEIC, TOEFL, GRE), chociaż przy niektórych z nich obowiązuje wiek od 16 lat.³

¹ Por.: Pfeiffer, Waldemar: *Nauka Języków Obcych. Od praktyki do praktyki*. Poznań 2001.; Komorowska, Hanna (red.): *Nauczanie języków obcych. Polska a Europa*. Warszawa 2007.; Baker, Colin: *Foundation of Bilingual Education and Bilingualism*. Clevedon-Buffalo-Toronto-Sydney 2006.

² Por.: Europejskie poziomy biegłości językowej. [europass.cedefop.europa.eu]

³ Por.: www.ets.org; cambridge-english-advanced.cambridgeesol.org; www.cambridgeesol.org; www.goethe.de/lrn/prf/deindex.htm

Przystępując do **planowania pojedynczej jednostki lekcyjnej** z języka obcego należy pamiętać o tym, że:

- lekcja jest częścią składową dłuższego procesu nauczania, który zaplanowano w oparciu o pewien program nauczania. W przypadku szkół działających na prawach szkół publicznych nauczyciela obowiązuje Podstawa Kształcenia Ogólnego dla przedmiotu i określonego etapu nauczania (I etap nauczania = klasy 1-3 szkoły podstawowej, II etap nauczania = klasy 4-6 szkoły podstawowej, III etap nauczania = gimnazjum, IV etap nauczania = szkoła średnia). Ponadto większość nauczycieli dodatkowo korzysta z programu nauczania wydanego w formie publikacji przez wybrane wydawnictwo specjalizujące się w podręcznikach szkolnych lub opublikowanego w formie elektronicznej na stronach wydawnictwa. W dzienniku klasowym zwykle nauczyciele wpisują numer i dane bibliograficzne programu nauczania, na podstawie którego pracują, natomiast Podstawy Programowe publikuje na swojej stronie internetowej Ministerstwo Edukacji Narodowej (www.men.gov.pl),
- planując treści lekcji nauczyciel sam powinien dokładnie rozumieć materiał i mieć szczegółowe wyobrażenie na temat poszczególnych etapów lekcji i celów, które chce w trakcie poszczególnych etapów zrealizować,

Projekt lekcji języka obcego (konspekt) powinien uwzględniać indywidualne różnice w poziomie opanowania języka przez poszczególnych uczniów jak również odnosić się do ich zainteresowań. Dlatego często nauczyciel przygotowuje zadania dodatkowe np. dla uczniów o lepszej znajomości języka, szybciej radzącymi sobie z zadaniami standardowymi lub też zadania na nieco niższym poziomie - dla uczniów, którzy realizują minimum programowe np. ze względów zdrowotnych lub z powodu innych uwarunkowań.

Nauczyciel powinien odwoływać się do wiedzy wstępnej ucznia jak również pozwalać mu na współdziałanie na lekcji a także na udział w planowaniu niektórych jej elementów. Oznacza to, że nauczyciel nie musi stać w centrum lekcji a uczeń powinien odgrywać w niej aktywną rolę. Podczas lekcji nauczyciel umożliwia uczniom pracę z uwzględnieniem różnych **form socjalnych**, np. zadania indywidualne, zadania w parach, w formach stacji zadaniowych, w grupach kilkuosobowych, dialog z nauczycielem a także wysłuchanie prezentacji przygotowanej przez nauczyciela lub innych uczniów, prezentacji scenek – dialogów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

przygotowanych przez pozostałych uczniów oraz prezentację własnych dialogów sytuacyjnych oraz monologów.

Ważnym aspektem jest atmosfera komunikacji między nauczycielem a uczniami. Klimat panujący na lekcji jest decydujący dla dobrej współpracy i każdy z uczniów powinien czuć się na lekcji komfortowo pod względem fizycznym i psychicznym. Dlatego ważne jest usytuowanie przestrzenne stołów i krzeseł w klasie, tempo prowadzenia zajęć (dynamiczne, ale nie za szybkie, ważne jest zaplanowanie czasu na wyjaśnienie niejasności, podsumowanie tematu), należy poświęcić choćby pół minuty każdemu uczniowi, żeby czuł się zauważony i respektowany. Warto zaplanować przed lekcją instrumenty służące zbudowaniu motywacji ucznia, zainteresowaniu tematem.

Uczniowie zwykle potrzebują więcej czasu na rozwiązanie zadań, niż wydaje się praktykantom podczas planowania lekcji. Idealnie byłoby, gdyby na lekcji języka obcego zaplanowany został czas na trening wszystkich **4 sprawności językowych**: słuchania, mówienia, czytania ze zrozumieniem i pisania oraz na trening **technik uczenia się** (np. praca ze słownikiem, prowadzenie własnego słowniczka, technika globalnego rozumienia tekstu czytanego na podstawie dekodowania słów-kluczy lub internacjonalizmów itd.)⁴ Zarówno techniki uczenia się jak i przekazane przez nauczyciela informacje na temat dodatkowych materiałów, stron internetowych służących nauce języka, imprez dla uczących się języka itp. służą wykształceniu u ucznia postawy autonomii/samodzielności w zdobywaniu wiedzy i umiejętności językowych, która jest warunkiem efektywnego uczenia się i jest od połowy lat 90tych XX wieku jednym z głównych założeń dydaktyki.⁵ Mimo, iż dążymy do tego, by uczniowie byli samodzielni i potrafili korzystać z dodatkowych materiałów do nauki języka bez pomocy nauczyciela, podczas lekcji będą oczekiwali oni od nas pewnego uporządkowania i cykliczności czynności wykonywanych na lekcji i etapów lekcji. Ważna jest zatem pewna rutyna (np. z młodszymi uczniami można na początku każdej lekcji zaśpiewać piosenkę, lub pokazać rekwizyt, który będzie miał związek z tematem lekcji itp.), żeby uczeń wiedział czego może się spodziewać i dzięki temu poczuł się bezpiecznie.

⁴ Więcej informacji na temat technik uczenia się języków obcych można znaleźć m. in. w publikacjach: Rampillon, Ute: *Lerntechniken im Fremdsprachenunterricht*. Handbuch. München 1996; Brown Douglas H.: *Principles of Language Learning and Teaching*. New York 2000.

⁵ Por. np. Wilczyńska, Weronika (red.): *Autonomizacja w dydaktyce języków obcych. Doskonalenie w komunikacji ustnej*. Poznań 2002; Wilczyńska, Weronika: *Uczyć się czy być nauczonym? O autonomii w przyswajaniu języka obcego*. Poznań 1999.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”

jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

Wskazane jest jednak też urozmaicenie w stosowanych formach pracy i typach zadań, żeby każda z lekcji nie była pod względem formy identyczna.

Poniższe wskazówki mogą być pomocne przy przygotowaniu jednostki lekcyjnej z j. obcego:⁶

- lekcja powinna odbywać się w bogatym środowisku uczenia się, co oznacza, że zarówno pracownia powinna być odpowiednio wyposażona (różnorodne media: odbiornik CD, DVD, rzutnik na folie, komputer) jak i materiały dydaktyczne (podręcznik wraz z pakietem DVD, CD, zadaniami online / materiał autentyczny / plakaty / plansze / mapy) powinny być urozmaicone.
- przed przeprowadzeniem lekcji nauczyciel powinien wypróbować sprzęt techniczny, którego chce użyć. Najlepiej dzień wcześniej
- podstawą lekcji języka obcego jest komunikacja w języku obcym. Im jest jej więcej, tym lepiej. Optymalna lekcja języka obcego, to lekcja prowadzona w całości w języku obcym o ile to możliwe
- warto zaplanować treść poleceń ustnych i pisemnych dla uczniów przy poszczególnych zadaniach – im bardziej zwarte i precyzyjne, tym lepiej
- ważnym elementem lekcji języka obcego z j. angielskiego / niemieckiego są treści z zakresu krajoznawstwa krajów angielsko-/niemieckojęzycznych, które powinny być przekazywane na przykładach i w sposób komunikatywny i ciekawy i być częścią treningu językowego
- należy zaplanować czas na odpytanie i ocenienie uczniów, nagrodzenie najbardziej aktywnych
- dobrze jest przygotować listę słów i zwrotów, które zostają wprowadzane jako nowe na lekcji i które należy opanować
- warto przemyśleć ILE, CO i JAK chciałbym zapisać podczas lekcji na tablicy

⁶ Więcej szczegółowych informacji na temat planowania lekcji można znaleźć w publikacjach: Kimmel, Peter/ Kast, Bernd / Neuner Gerhard: Deutschunterricht planen. Fernstudieneinheit 18. Langenscheidt; Ziebell Barbara: Unterrichtsbeobachtung und Lehrerverhalten. Fernstudieneinheit 32. Langenscheidt;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

- trzeba pamiętać, że wizualizacja (obraz) jest pomocna w zapamiętywaniu i kojarzeniu oraz ułatwia zrozumienie i uatrakcyjnienie lekcji a przyjemność jest jednym z najważniejszych czynników sprzyjających uczeniu się języka obcego
- na lekcji warto zaplanować to, czego uczniowie nie mogą robić sami w domu, np. konwersacje z kolegami (a nie wykonywanie testów gramatycznych).
- warto zaplanować jak sam/a będę poruszał/a się w pomieszczeniu klasowym, gdzie wygodnie mi stać/ siedzieć, czy będę miał/a dostęp do wszystkich uczniów; w jaki sposób się poruszać, by nie wprowadzać zamieszania, ale też aby nie wydawać się zbyt monotonnym oraz w co się ubiorę, żeby w każdym momencie lekcji czuć się komfortowo
- w przekazywaniu treści z gramatyki sprawdza się metoda indukcyjna czyli prezentacja przykładu i poproszenie uczniów, żeby sami sformułowali regułę bazując na nim. Ważne jest też, żeby gramatyka nie była oderwana od komunikacji, czyli była „opakowana” w treści krajoznawcze, dialogi i inne wypowiedzi audio i pisemne.
- zadanie domowe powinno zostać odpowiednio wyjaśnione a na kolejnej lekcji skomentowane.
- **i na koniec najważniejsze:** język obcy powinien być na lekcji językiem komunikacji a to oznacza, że wszelkie komendy, polecenia, upomnienia, prośby, komentarze – szczególnie te cyklicznie się powtarzające – należy formułować w języku obcym.

KONSPEKT LEKCJI

Wyżej wymienione aspekty nie są wszystkimi, na które należy zwrócić uwagę przy planowaniu lekcji. Każda lekcja musi spełnić liczne warunki, żeby była lekcją udaną, ale najważniejsze jest:

.... **odpowiednie określenie CELÓW LEKCJI i ich ZREALIZOWANIE** chociaż należy również pamiętać, że w dydaktyce nie tylko liczy się osiągnięcie celu, ale też atrakcyjność drogi, po której uczniowie do niego doszli – czyli **PROCESU NAUCZANIA**.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projektując każdą lekcję języka najprościej zrobić to w formie **konspektu lekcji**, który może być przygotowany w języku polskim lub angielskim/niemieckim. Kilka przykładowych konspektów można znaleźć w załączeniu do projektu praktyk.

Planowanie należy zacząć od określenia **celów lekcji** w trzech obszarach:

- cele komunikacyjne (jaką intencję językową powinien spełnić uczeń: np.: potrafi zapytać o drogę, umie kupić znaczek na pocztce, potrafi napisać list do przyjaciela)
- cele językowe (to znajomość konstrukcji gramatycznych, słownictwa i zwrotów i umiejętność ich stosowania, np.: uczeń zna słownictwa z zakresu „jedzenie i picie”, uczeń zna i poprawnie stosuje zdania pytające z zaimkami pytającymi: „jak, gdzie, kiedy, co”)
- cele krajoznawcze (wiedza o krajach i rutyny i rytuały stosowane w komunikacji międzyludzkiej)

W grupach szkolnych (szczególnie młodszych grupach wiekowych) pewną rolę mogą odgrywać też cele wychowawcze, chociaż na lekcji języka obcego pojawiają się raczej rzadko. Należy postawić sobie realistyczne cele, gdyż pierwsze pytanie jakie należy zadać sobie po przeprowadzonej lekcji będzie brzmiało: czy zrealizowałem/lam wyznaczone przez siebie cele i jeśli nie, to dlaczego mi się to nie udało?

W konspekcie lekcji nie powinno zabraknąć też **tematu lekcji** (najlepiej krótko i zrozumiale sformułowany w języku obcym, np.: „Ferien auf dem Bauernhof”, „Tom’s Birthday Party” itp., należy jednak pamiętać, że nauczyciel posiada zazwyczaj już spis tematów lekcji na cały rok – tzw. roczny rozkład nauczania i poda praktykantowi najprawdopodobniej gotowy temat. Ponadto w konspekcie lekcji należy podać klasę/grupę i jej poziom językowy (A1, A2, B1, B2, C1, C2 – zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego)⁷

Wszelkie czynności wykonywane na lekcji przez nauczyciela i uczniów (tzw. **procedury**) warto opisać w konspekcie lekcji dosyć szczegółowo, tak aby nauczyciel-opiekun praktyki

⁷ Por.: Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie. Wydawnictwo CODN, Warszawa 2003; www.cnc.umcs.lublin.pl

widząc konspekt przed lekcją mógł wyobrazić sobie, jak będzie ona przebiegać. W każdej lekcji wyodrębnić można kilka etapów (faz lekcji). Nie zawsze muszą występować wszystkie fazy lekcji, np. lekcja powtórzeniowa lub testowa może być dosyć jednolita.

Przeważnie jednak stosuje się podział na:

Rozgrzewkę językową [Sprachaufwärmung, Warm-up]

Wprowadzenie/Prezentację nowego tematu [Einführung, Presentation]

Utrwalenie [Festigung, Practice]

Zastosowanie [Anwendung, Production]

Ewaluację [Evaluierung / Auswertung, Evaluation]

przy czym fazy pierwsza i ostatnia są zwykle bardzo krótkie i trwają maksymalnie do 5 minut. Trzeba dokładnie zaplanować, **ile minut** przeznaczamy na poszczególne fazy, licząc się z tym, że należy być elastycznym i dopasować się do sytuacji podczas lekcji.

W konspekcie lekcji należy zaplanować, jakie **media i materiały** (środki) dydaktyczne będą stosowane oraz w jakich **formach socjalnych** uczniowie będą pracować przy poszczególnych zadaniach. Nie powinno zabraknąć również zadania domowego, które ma związek z lekcją i nie jest zbyt trudne do samodzielnego wykonania. Oczywiście można zaplanować zadania dla uczniów, którzy chcą wykonać dodatkową pracę w domu.

Planowanie lekcji ma bardzo istotne znaczenie dla efektywnego nauczania. Pozwala nauczycielowi kontrolować na bieżąco, co już zrobił a co jeszcze powinien zrealizować i jakie zmiany wprowadzić, jeśli zamierza powtórzyć tą samą lekcję w innej klasie. Planowanie lekcji rozwija zdolności organizacyjne młodego nauczyciela i przede wszystkim dobrze zaplanowana lekcja zostanie zauważona i pozytywnie oceniona przez uczniów, którzy będą mieli świadomość, że udział w zajęciach nie był stratą czasu.

Po realizacji lekcji warto omówić ją z nauczycielem-opiekunem lub w grupie studenckiej, która obserwowała lekcję.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Bibliografia:

- Baker, Colin (2006): *Foundation of Bilingual Education and Bilingualism*, Clevedon-Buffalo-Toronto-Sydney: Multilingual Matters Ltd.
- Brown, Douglas H. (2000): *Principles of Language Learning and Teaching*. New York: Longman
- Kimmel, Peter/ Kast, Bernd / Neuner Gerhard (2002): *Deutschunterricht planen*. Fernstudieneinheit. 18. Berlin-Muenchen-Wien-Zuerich-New York: Langenscheidt.
- Komorowska, Hanna (red.) (2007): *Nauczanie języków obcych. Polska a Europa*. Warszawa: Acedemica.
- Pfeiffer, Waldemar (2001): *Nauka Języków Obcych. Od praktyki do praktyki*. Poznań: Wagros.
- Rampillon, Ute (1996): *Lerntechniken im Fremdsprachenunterricht. Handbuch*. München: Hueber.
- Wilczyńska, Weronika (1999): *Uczyć się czy być nauczonym? O autonomii w przyswajaniu języka obcego*. Warszawa-Poznań: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Wilczyńska, Weronika (red.) (2002): *Autonomizacja w dydaktyce języków obcych. Doskonalenie w komunikacji ustnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ziebell, Barbara (2002) : *Unterrichtsbeobachtung und Lehrerverhalten*. Fernstudieneinheit 32. Berlin-Muenchen-Wien-Zuerich-New York: Langenscheidt.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa

ZAŁĄCZNIK 1. SZKOŁY UCZESTNICZĄCE W PROJEKCIE

Szkoła Podstawowa nr 10 z oddziałami integracyjnymi w Nysie

Zespół Szkolno – Przedszkolny w Niwnicy

Gimnazjum nr 1 w Nysie

Gimnazjum nr 3 w Nysie

Zespół Szkół Sportowych w Nysie - Sportowa Szkoła Podstawowa w Nysie i

Gimnazjum Sportowe w Nysie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt „PRAKTYKA NA MIARĘ XXI WIEKU”
jest realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie w partnerstwie z Gminą Nysa